

δειχθῇ εἰς αὐτό, ὅτι πᾶν ἀπόρρημα, ἐναποθηκευόμενον εἰς τὴν διάνοιαν αὐτοῦ εἶναι χειρότερον τοῦ ἀσημάντου πράγματος, εἶναι ζημία εἰς αὐτό ἢ ἐμπόδιον, ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ στοιχίσῃ εἰς αὐτὸ πολὺτιμον χρόνον, ὅστις θὰ ἡδύνατο νὰ ἐχρησιμοποιεῖτο ἐπωφελῶς εἰς τὴν ἐναποθήκευσιν γνώσεως, ἥτις θὰ ἀπέβαινε εἰς αὐτόν ἐντὸς ὀλίγου τόσον ἀναγκαία διὰ τὴν κατάλληλον ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων τῆς ζωῆς. Τοῦτο πρέπει νὰ ἐνθαρρύνηται νὰ ἀναγινώσκῃ τὰ βιβλία ἐκεῖνα, ἅτινα θὰ παρῇχον αὐτῷ πληροφορίας, καὶ οὐχὶ νέα. Πρέπει νὰ γνωρίζῃ πολλὰ πράγματα σχετικῶς πρὸς τὴν ἱστορίαν τῆς γενεθλίου αὐτοῦ γῆς, καὶ νὰ ἔχῃ λογικὴν τινὰ γνῶσιν περὶ τοῦ ὑπολοίπου τοῦ κόσμου. Ταῦτα δὲ δύναται νὰ τὰ μάθῃ ἐκ τῆς ἱστορίας· ἀλλὰ δὲν ἐννοῦμεν ἀπλῶς τὰς ἱστορίας, αἵτινες παρέχουσι τὴν τάξιν τῶν βασιλείων καὶ τῶν μαχῶν καὶ τῶν στρατηγῶν, ἀλλὰ εἰδικώτερον τούτου, ἐκεῖνα τὰ ἔργα, ἅτινα δεικνύουσι τὴν κοινωνικὴν, ἠθικὴν καὶ διανοητικὴν ἀνάπτυξιν τῶν παρελθόντων αἰώνων, καὶ τοῦ σημερινοῦ κόσμου. Κατὰ εὐχάριστον καὶ εὐγενῆ τρόπον πρέπει νὰ καταδειχθῇ εἰς τὸ παιδίον ἡ σπουδαιότης τῶν τοιούτων πληροφοριῶν, ὡς χαρακτὴρ τῆς παιδείας αὐτοῦ διὰ τὸ μέλλον.—τὸ δὲ λογικὸν καὶ ἡ κρίσις αὐτοῦ δεόν νὰ προσελκυσθῶσι, καὶ τοιουτοτρόπως ἡ θέλησις αὐτοῦ θὰ συγκατανεύσῃ ὑπὲρ τῶν τοιούτων ἐκπαιδευτικῶν ἀναγνωσμάτων, ἀποφεύγουσα πᾶσαν πλήρη ζιζανίων καὶ μηδαμινὴν ὄνειροπόλον πραγματείαν, ἥτις θὰ προὔξενει εἰς αὐτὸ ζημίαν, καὶ θὰ ἐγκατέλειπεν αὐτὸ ἀπροπαράσκειον διὰ τὰ καθήκοντα τῆς ζωῆς.

ΑΙ ΠΛΗΓΑΙ ΤΩΝ ΚΑΚΩΝ ΥΠΟΒΟΛΩΝ

Τὸ ἀκόλουθον ἐδημοσιεύθη ἐσχάτως, εἰς τὰς στήλας τοῦ «Χριστιανικοῦ Κανόνος» πρὸς ἐπίκρισιν εἰδήσεώς τινος. Τοῦτο εἰκονίζει τὸ χεῖριστον σημεῖον τοῦ μαθήματος, ὅπερ ἐξετάζομεν.

«Μία ἐκ τῶν μᾶλλον λυπηρῶν σχέψεων αἵτινες συνδέονται πρὸς τὸ ζήτημα τοῦτο, εἶναι καὶ ἡ μονιμότης τῶν ρυπαρῶν ἐντυπώσεων ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ μνήμῃ. Πρὸ τινων ἐτῶν — ἀδιάφορον πόσα, καὶ ἐὰν τοῦτο συνέβῃ εἰς τὴν χώραν ταύτην ἢ ἄλλην δὲν ὑπάχει ἀνάγκη νὰ εἰπωμεν, — εὐγενῆς τις κυρία ἔκειτο ἐπὶ τῆς ἐπιθανατίου αὐτῆς κλίνης. Ἦτο ἀκόμη ἀρκετὰ νέα, καὶ εἶχε ζῆσιν κατὰ τὸ μᾶλλον — περισσότερον προφυλακτικὴν ζωὴν τῆς συνήθους. Ἐν ἐκάστη πράξει, καὶ λόγῳ αὕτη ἦτο ἡ ἀγνότης πρωσοποποιημένη. Δὲν ἐπιστεύετο, ὅτι ἔσχε ποτὲ τὴν εὐκαιρίαν νὰ ἀκούσῃ ρυπαράν τινα συλλαβὴν καθ' ὅλην αὐτῆς τὴν ζωὴν. Ἐν τούτοις, ἐν τῷ ληθάργῳ αὐτῆς, ἐξέχεεν εἰς ἐπήκοον τῶν φίλων καὶ παρόντων χείμαρρον αἰσχυρῶν ἀρῶν, ἐνώπιον τῶν ὁποίων οὗτοι ἔμειναν ἐμβρόντητοι. Ποῦ αὕτη ἤκουσέ ποτε τοὺς τοιοούτους λόγους, δὲν ἡδύνατο νὰ φαντασθῶσιν, καὶ οὐδέποτε ἦ-

κουσαν. 'Αλλ' ἔπρεπε λοιπόν οὗτοι νὰ συμπεράνωσιν ἐκ τούτου, ὅτι αὕτη μυστικῶς πῶς ἠγάπα καὶ ἐτέρπετο εἰς αὐτά; "Οχι βεβαίως. Τὸ ἀληθές συμπέρασμα ἐκ τούτου εἶναι, ὅτι αὕτη ἤκουσέ ποτε ταῦτα εἰς τινὰ πονηρὰν ὥραν, καὶ ὅτι ἐμίσει ταῦτα ἐξ ὀλοκλήρου, καὶ ὅτι ἐν ταῖς προσπαθείαις αὐτῆς ὅπως τὰ λησμονήσῃ, ἐνετυπώθησαν τόσον σταθερῶς εἰς τὴν μνήμην αὐτῆς, ὥστε παρέμειναν μετ' αὐτῆς, μέχρι τῆς ὥρας τοῦ θανάτου της. Οὐχὶ δὲ μόνον αὕτη εἶναι ἡ πλήρης ἐλέους ἄποις τοῦ ζητήματος, ἀλλ' εἶναι καὶ ἡ δικαιότερα ἄποις. 'Αλλὰ τοῦτο δὲν γίνεται πάντοτε. "Οταν ἡ διάνοια καὶ ἡ φαντασία ἀνοίγονται καὶ τηροῦνται ἀνοικταὶ ἐπὶ πολλὰς ὥρας τῆς ἡμέρας διὰ τὴν ὑποδοχὴν ἀκαθάρτων σκέψεων, καὶ τὴν πανοραματικὴν θέαν ἀχρείων σκηνῶν, τίς δύναται νὰ περιγράψῃ τὴν ἐξαχρειωτικὴν ἀποτελεσματικότητά τῆς τοιαύτης διανοητικῆς συμφωνίας; 'Εκ πάντων τῶν πονηρῶν πραγμάτων ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ, ἐκ τῶν πολλῶν πονηρῶν πραγμάτων, οὐδὲν ἄλλο γνωρίζομεν τόσον λυπηρῶς φρικῶδες ἐν ταῖς πανουργίαις αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ διηγεκεί ἐπιρροῇ, ὅσον κακόν τι βιβλίον γραφέν ὑπὸ τινος ἀνδρός δαιμονίου πνεύματος!

Τὸ θρησκευτικὸν στοιχεῖον τῆς διανοίας τοῦ παιδίου ἀπαιτεῖ εἰδικὴν διαπαιδαγώγησιν, εἰς τοῦτο δὲ ὁ Χριστιανὸς γονεὺς δεόν νὰ εἶναι ὁ κηδεμὼν αὐτοῦ. ἐν τῇ παρουσίᾳ συγκεχυμένη καταστάσει τοῦ κόσμου ἐπὶ τῶν θρησκευτικῶν ζητημάτων, καὶ τῇ μᾶλλον προηγμένη καταστάσει σχετικῶς πρὸς τὰ κοινὰ σχολεῖα, καὶ τὴν δημοσίαν ἐκπαίδευσιν, πᾶσα προσπάθεια πρὸς διδασκαλίαν οἰουδήποτε εἶδους θρησκεύματος εἶναι δέβαιον ὅτι θὰ εὐρεθῇ εἰς ἀντίθεσιν εἰς τὰς προκαταλήψεις ἢ εἰς τὰς εὐσυνειδήτους πεποιθήσεις τινῶν οἱ ὅποιοι ἐνδιαφέρονται. 'Επομένως ἡ δικαιοσύνη ἀπαιτεῖ ὅπως τὰ δημόσια σχολεῖα εἶναι ξένα πάσης θρησκευτικῆς χροιάς, διδασκαλίας, τύπων καὶ τελετῶν. Παρ' ὅλον τὸν σεβασμὸν ἡμῶν πρὸς τὴν Γραφὴν, ὡς τὸν Λόγον τοῦ Θεοῦ, πιστεύομεν, ὅτι τὸ γεγονός, ὅτι οἱ 'Ιουδαῖοι ἐναντιοῦνται κατὰ τῶν διδασκαλιῶν τῆς Καινῆς Διαθήκης, καὶ ὅτι πολλοὶ, ὑπὸ τὰς ἐπιρροὰς τῆς ἀνωτέρας κριτικῆς ἐναντιοῦνται κατὰ τοῦ πλείστου μέρους τῆς παλαιᾶς διαθήκης ὡς καὶ τῆς νέας, καὶ ὅτι ἄπιστοι τινὲς, σκεπτικισταί, Βουδισταί, Θεοσοφισταί, κλπ., εἶναι ἐχθροὶ ὀλοκλήρου τῆς Γραφῆς, ἐνῷ ἕτεροι δὲν συμφωνοῦσι πρὸς τὴν κοινὴν μετάφρασιν, — ὡς ἐπίσης καὶ τὸ γεγονός ὅτι πᾶσαι αἱ τάξεις αὗται κατηγοροῦνται ὡς ὑποστηρίζουσαι τὰς σχολάς, καὶ ζητοῦσι νὰ ἐπωφεληθῶσιν ἐξ αὐτῶν, — τὸ γεγονός λέγομεν τοῦτο, θὰ ἀπτήτει δικαίως συνετῶς, ὅπως ἀφαιρεθῇ ἐκ τῶν σχολείων, ἡ θρησκευτικὴ ἐξάσκησις, ἡ δὲ Γραφὴ νὰ ἀγνοῖται ὡς θρησκευτικὸν βιβλίον εἰς σχολεῖα, ἀπλῶς μόνον εἰσαγομένης ταύτης, ἢ καὶ διόλου, ὡς ἀρχαῖον τι ἱστορικὸν βιβλίον, μᾶλλον ἢ νὰ δυσαρεστῶσι τόσους πολλοὺς οἵτινες δὲν συμφωνοῦσι μεθ' ἡμῶν.

Ἔνεκεν τοῦ ἀνεγνωρισμένου ἡμῶν σεβασμοῦ πρὸς τὴν Γραφὴν, ὡς τὸν ἐμπνευσμένον Λόγον τοῦ Θεοῦ, ἡ εἰσήγησις αὕτη δυνατόν νὰ φανῇ εἰς τινας ὡς παράδοξος· ἡμεῖς ὅμως πιστεύομεν, ὅτι αὕτη εἶναι ἡ καλλίστη πορεία, συμφώνως πρὸς τὸν Χρυσοῦν κανόνα. Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἀποτελοῦμεν σμικροτάτην, τινὰ μειονοψηφίαν, ὥστε ἡ ἐπιρροή ἡμῶν, ἐὰν ἡθέλομεν ἐξασκήσῃ αὐτήν, θὰ ἦτο ἐλαχίστη, ἀνίσχυρος, ἀλλ' οὔτε καὶ τὰ νέα κτίσματα πρέπει νὰ νομίζωσι καθῆκον αὐτῶν, ὅτι πρέπει νὰ γείνωσι θιασῶται ταύτης, ἢ ἄλλης τινὸς ἡθικῆς μεταρρυθμίσεως. Πάντα τὰ νέα κτίσματα ἔχουσιν ὑψηλοτέραν τινά, μεγαλοπρεστέραν ἀπαστολὴν σχετικῶς πρὸς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς νέας κτίσεως, καὶ ἐπομένως δύνανται νὰ ἐγκαταλείψωσι πάσας τὰς τοιαύτας ἡθικὰς μεταρρυθμίσεις εἰς τὰς χεῖρας τοῦ κόσμου ἐπὶ τοῦ παρόντος, μέχρις ὅτου ἔλθῃ ἡ Βασιλεία. Ἐν τούτοις, εἶναι ἐξόχως κατάλληλον, ὅπως ἔχωμεν τὸ πνεῦμα τοῦ σωφρονισμοῦ, καὶ τελείαν ἀρμονίαν πρὸς τὴν δικαιοσύνην ἔστω καὶ ἐὰν δὲν ἡθελον παρασχεθῇ εἰς ἡμᾶς αἱ κατάλληλοι εὐκαιρίαι ὅπως ἐκφράσωμεν τὰ αἰσθητά ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ἕξ ὥραι τὴν ἡμέραν,, ἐπὶ πέντε ἡμέρας τὴν ἐβδομάδα, καὶ εἰς ὀλιγότερα τῶν ἕξ ἐτῶν, θὰ ἦτο λίαν ἀρκετά, ὅπως ἀφιερωθῇ διὰ τὰ πολυάριθμα μαθήματα τῶν κοσμικῶν ὑποθέσεων, αἵτινες περιστοιχίζουσι τὰ τέκνα ἡμῶν σήμερον. Ἡ ἀρμοδιότης τοῦ χρόνου τούτου διὰ τὴν κοσμικὴν γνῶσιν, ἀφήνει εἰς τοὺς γονεῖς, καὶ εἰς τοὺς πνευματικούς αὐτῶν ὁδηγούς, οἵτινες ἐξελέγησαν πρὸς τοῦτο, ἀρκετὴν περίσσειαν χρόνου διὰ τὴν μετάδοσιν οἰασδήποτε θρησκευτικῆς διδασκαλίας, ἣτις θὰ ἐφαίνετο εἰς αὐτοὺς ὡς ἡ καλλίστη. Ἐκ τῶν 168 ὥρῶν ἐκάστης ἐβδομάδος, εἶναι πρέπον ὅπως αἱ κοσμικαὶ σπουδαὶ καταλαμβάνουσιν ἕξ ὁλοκλήρου πάσας τὰς τριάκοντα ὥρας τῆς ἐβδομάδος, τὰς προορισθείσας δι' αὐτάς, — πρὸ πάντων δὲ ὅταν ἔχωμεν ὑπ' ὄψιν ἡμῶν τὸ γεγονός, ὅτι οἱ στενοὶ καιροὶ εἰς τοὺς ὁποίους ζῶμεν συνήθως ἐμποδίζουσι τὸ παιδίον ἀπὸ τοῦ νὰ λάβῃ τοιαύτην παιδείαν, ἐπὶ πλεον τῶν τριῶν ἐτῶν.

ΗΕΠΙΡΡΟΗ ΤΩΝ ΚΥΡΙΑΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Τὸ Κυριακὸν σχολεῖον ἀπέβη μέγα τι ἱδρυμα καθ' ὅλον τὸν Χριστιανικὸν κόσμον. Ἐὰν τοῦτο ἐθεωρεῖτο ὡς μία κοινωνικὴ λέσχη διὰ παιδιά, ἣτις θὰ συνήθριζε πάντα ἐπὶ τὸ αὐτό ἄπαξ τῆς ἐβδομάδος, καὶ θὰ καθωδήγῃ τὰς διανοίας αὐτῶν πρὸς γενικὴν τινὰ κοινωνικὴν καὶ θρησκευτικὴν διεύθυνσιν, τῆς διανοίας αὐτῶν στρεφομένης ἐκ τῆς συνήθους διευσθύνσεως τῶν ἐργασίμων ἡμερῶν, πιθανὸν τὸ Κυριακὸν σχολεῖον νὰ ἐξελαμβάνετο, ὅτι ἐξεπλήρωσε μεγάλα πράγματα ἐν τῷ κόσμῳ, — κυρίως

διὰ τὰς κατωτάτας κοινωνικὰς τάξεις. "Οσον δὲ ἀφορᾷ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν Κυριακῶν σχολείων ἐπὶ τῶν τέκνων τῶν πιστῶν, ἡμεῖς θεωροῦμεν τοῦτο ὡς ἐπιζήμιον. Εἵμεθα ὅμως βέβαιοι, ὅτι τὸ τοιοῦτον ἡμῶν αἶσθημα θέλει θεωρηθῇ ὡς σκέψις τῶν ἄκρων, μέχρις οὗ οἱ λόγοι ἡμῶν πρὸς τοῦτο, τελείως ἐκτιμηθῶσιν. Οὗτοι δὲ εἶναι οἱ ἐξῆς:

(1) Τὰ Κυριακὰ σχολεῖα ὑπῆρξαν ἐπιβλαβῆ διὰ τοὺς Χριστιανούς γονεῖς καθότι ταῦτα ἤγαγον αὐτοὺς εἰς τὸ νὰ νομίσωσιν ἑαυτοὺς ἀπηλλαγμένους πάσης πατρικῆς εὐθύνης, ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἐπιβληθείσης αὐτοῖς. Ὁ διδάσκαλος τοῦ Κυριακοῦ σχολείου συχνάκις εἶναι ἐντελῶς ἀνίκανος διὰ μίαν τοιαύτην εὐθύνην, συνήθως δὲ εἶναι καὶ πρωτόπειρος ὡς πρὸς τὰ παιδιά, καὶ τὴν διαπαιδαγώγησιν αὐτῶν — συχνάκις λέγει ὅτι ἔκαμε τελείαν ἀφιέρωσιν, καὶ ἀπεκυήθη ὑπὸ τοῦ Ἀγίου Πνεύματος. Εἰς τὸν τοιοῦτον διδάσκαλον δίδεται ἡ θέσις τοῦ γονέως, σχετικῶς πρὸς τὸ πλεόν σπουδαιότερον καθήκον ἐκ πάντων τῶν καθηκόντων τῶν γονέων. Ἡ ζημία ἡ ὑφισταμένη ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν γονέων διὰ τῆς διατάξεως ταύτης, εἶναι σχεδὸν ἀνυπολόγιστος. Εἰς τὰ πνευματικὰ πράγματα ἔχει θεωρηθῇ ὡς ἀρχή, ὅτι ὁ ποτίζων ποτίζεται ὁ ἴδιος. Τοιουτοτρόπως λοιπὸν ὁ γονεὺς ὅστις νοημῶνως διδάσκει καὶ διευθύνει τὸ τέκνον αὐτοῦ εἰς ἠθικὰ καὶ πνευματικὰ ζητήματα οὐχὶ μόνον ἐπιδαψιλεύει εὐλογίας ἐπ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ὁ ἴδιος λαμβάνει μεγάλην εὐλογίαν, ἐν σχέσει πρὸς τὴν ὑπηρεσίαν αὐτοῦ ταύτην. Οἱ δὲ Χριστιανοὶ γονεῖς σήμερον ὑφίστανται τὴν ἀπώλειαν ταύτην, διότι ἐν ἀγνοίᾳ αὐτῶν ἀπεμακρύνθησαν ἐκ τῆς Θείας ταύτης διατάξεως.

(2) Τὰ Κυριακὰ σχολεῖα ζημοῦσιν ὠρισμένως τὰ τέκνα τῶν Χριστιανῶν γονέων, διότι ταῦτα δὲν λαμβάνουσιν ἐκ τῶν διδασκάλων τῶν Κυριακῶν σχολείων, τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς διδασκαλίας, τὸ ὅποion οἱ νοήμονες καὶ εὐσυνείδητοι γονεῖς θὰ ἠδύναντο καὶ θὰ ὤφειλον νὰ ἔδιδον.

(3) Ὁ κανονισμὸς τῶν Κυριακῶν σχολείων ἀντανακλᾷ δυσμενῶς ἐπὶ τε τῶν γονέων καὶ τῶν τέκνων, ἐξ ἐτέρας τινὸς ἀπόψεως, διότι ταῦτα κáμνουσιν ὥστε τὰ τέκνα νὰ χάσῃ τὸν πρὸς τοὺς γονεῖς αὐτῶν σεβασμόν, καὶ καλλιεργοῦσι τοιουτοτρόπως τὴν ἔλλειψιν κύρους καὶ ἐξουσίας τῶν γονέων ἀφ' ἑνὸς, καὶ τοῦ υἱικοῦ σεβασμοῦ, ἀφ' ἑτέρου. Ἀναμφιβόλως ταῦτα μεγάλως συντείνουν πρὸς τὴν σημερινὴν κατάστασιν τοῦ οὕτως καλουμένου Χριστιανικοῦ κόσμου, εἰς τὸ ζήτημα τῆς πρὸς τοὺς γονεῖς παρακοῆς, καὶ ἀπειθείας, καὶ τῆς οἰκογενειακῆς ἀπειθαρχείας, κλπ. Τὰ θρησκευτικὰ ὄργανα τῆς ἀνθρωπίνης διανοίας κεῖνται εἰς τὸ ἀνώτερον μέρος τῆς κεφαλῆς, ταῦτα δὲ θὰ εἶναι τὰ κυριαρχοῦντα ὄργανα, ὅταν εἶναι ἐνεργητικὰ καὶ δεόντως ἀνεπτυγμένα. Ὁ σεβασμὸς εἶναι ἐκ τῶν ὁργάνων τούτων, καὶ ἔχει ἀνάγκην καθο-

δηγίας. Ἐὰν τὸ τέκνον παρατηρῇ, ὅτι ὁ γονεὺς σέβεται τὸν Θεόν καὶ τὸν Λόγον αὐτοῦ, καὶ ὅτι καθοδηγεῖται ἐκ τῆς πηγῆς ταύτης, τότε ἔχει ἐνώπιον αὐτοῦ ἀντικειμενικὸν τι μάθημα, τὸ ὁποῖον θὰ ἀποβῇ πολύτιμον εἰς αὐτό, καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν ζωὴν, καὶ θὰ μετεδίδετο ἀφ' ἑτέρου καὶ εἰς τὰ τέκνα αὐτοῦ· ἀλλ' ἔὰν τὸ παιδίον βλέπῃ τὸν σεβασμὸν τοῦ γονέως αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν καὶ τὸν Λόγον αὐτοῦ στρεφόμενον πρὸς τὴν κληρικὴν τάξιν, οὕτως ὥστε νὰ λαμβάνῃ παρ' αὐτῆς ὑποθετικὸν τι ἄγγελμα τοῦ Θεοῦ, διὰ μέσου αὐτῶν, ἄνευ τῆς ἐξασκήσεως τῆς λογικῆς, ἢ τῆς σπουδῆς τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τότε ἡ ἐπιρροή ἐπὶ τοῦ τέκνου ἐκείνου θὰ εἶναι ἐπιρροή δεισιδαιμονίας καὶ ὑποταγῆς πρὸς τὸν κληρικισμὸν — ἥτις θὰ ἦτο νοσηρὰ κατάστασις, ὅσον ἀφορᾷ τὴν πνευματικὴν ἀνάπτυξιν.

Ἐὰν δὲ ἐξ ἄλλου, τὸ τέκνον στέλληται εἰς τι Κυριακὸν σχολεῖον, εἰς τινὰ διδάσκαλον τοῦ σχολείου τούτου, διὰ νὰ διδαχθῇ τὰ τῆς Γραφῆς, τὸ ἐπὶ τῆς διανοίας τοῦ παιδίου ἐναποτυπωθησόμενον μάθημα θέλει εἶσθαι, ὅτι ὁ γονεὺς εἶναι ἀνίκανος νὰ παράσχῃ οὕτω τὴν διδασκαλίαν ταύτην· καὶ καθὼς ὁ γονεὺς διδάσκεται ὑπὸ κλήρου, ὑποτιθεμένης ἀνωτέρας τάξεως, ἔὰν οὐχὶ καὶ διαφόρου φύσεως, οὕτως καὶ τὸ παιδίον δέον νὰ θεωρῇ τὸν διδάσκαλόν του, τοῦ Κυριακοῦ σχολείου, ἀπὸ τινος ὁμοίας ἀπόψεως. Ὀλόκληρον δὲ τὸ ἀποτέλεσμα θὰ εἶναι ὅτι ἡ ἐκτίμησις καὶ ὁ σεβασμὸς τοῦ τέκνου πρὸς τὸν γονέα, θὰ ὑπεξαιρεθῇ.

Τούναντίον δέ, τὸ τέκνον τὸ ὁποῖον καταλλήλως ἐδιδάχθη ἐκ τῆς Γραφικῆς ἀπόψεως, ὅτι ὁ Θεὸς ὠμίλησε διὰ τοῦ Λόγου αὐτοῦ, καὶ ὅτι αὐτὸς προδιέταξεν, ὅτι τινὰ τῶν τέκνων αὐτοῦ θὰ ὑποβοηθῶσιν ἄλλα εἰς τὴν κατανόησιν καὶ τὴν ἐξήγησιν τοῦ Λόγου αὐτοῦ, καὶ ὅτι ὁ γονεὺς αὐτοῦ εἶναι εἰς ἐκ τῶν δεδιδαγμένων τούτων, καὶ τελείως ἐξουσιοδοτημένος ἱερεὺς παρὰ Θεοῦ ἐν τῇ οἰκογενείᾳ αὐτοῦ, ὅπως διδάσκῃ, — ὁ διωρισμένος διδάσκαλος τῆς ἰδίας ἑαυτοῦ οἰκογενείας, — τὸ παιδίον λέγομεν ἐκεῖνο ἀσυνειδήτως θὰ προσκολᾷ θρησκευτικὸν τινὰ σεβασμὸν εἰς τὸν γονέα, ὡς τὸν παρὰ Θεοῦ διωρισμένον, πρὸς τοῦτο. Τοιοῦτοτρόπως δὲ ἡ Θεία διάταξις θὰ προσέδιδεν εἰς τὸν γονέα τοῦτον μέγα μέτρον ὑγιоῦς ἐπιδράσεως ἐπὶ τοῦ τέκνου αὐτοῦ, ἐνόσῳ θὰ διαρκῇ ἡ ζωὴ. Ἐξ ἄλλου, ὁ γονεὺς, ἀφ' οὗ ἐξέμαθε τὰ μαθήματα τῶν Γραφῶν, ἀφ' οὗ κατενόησεν ἐκ τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ, τοὺς Θείους κανόνας τῆς ζωῆς, τοῦ χαρακτῆρος, τῆς σκέψεως, λόγου, καὶ πράξεως, καὶ τὸν Χρυσοῦν κανόνα τῆς ζωῆς, — ὁ τοιοῦτος γονεὺς θέλει εὖρη ἑαυτὸν μεγάλως ἐνισχυμένον εἰς τὴν ἰδίαν ἑαυτοῦ ἐξάσκησιν τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Λόγου. Θὰ ἠσθάνετο ἑαυτὸν ὑπόχρεον νὰ ἐξωτερικεύσῃ διὰ παραδειγμάτων τὰς διδασκαλίας αὐτοῦ, καὶ θὰ ἀνεγνώριζεν, ὅτι ἀκόμη καὶ ἡ διάνοια νηπίου τινός εἶναι ἱκανὴ νὰ ἐφαρμόσῃ τοὺς θρησκευτικούς

τούτους κανόνες εἰς τὰς ὑποθέσεις τῆς καθημερινῆς ζωῆς.

Ὁ τοιοῦτος γονεὺς θὰ ἀνεξήτει νὰ ζήσῃ ἀκόμη πλησιέστερον πρὸς τὸν κανόνα, τὸν ὁποῖον οὗτος ἐξαγγέλει, ὡς Θεῖον κανόνα· ἐν περιπτώσει δὲ ἀποτυχίας ἐν τινι βαθμῷ, θὰ ἐλάμβανεν εὐλογίαν τινὰ, διὰ τῆς ὁμολογίας τῆς πτώσεως αὐτοῦ ἐνώπιον ἐκείνων οἵτινες ἐγνώρισαν περὶ αὐτῆς, ἔστω καὶ ἐὰν οὗτοι ἦσαν ἴδια ἑαυτοῦ τέκνα. Οὕτως δὲ πάντες— γονεῖς καὶ τέκνα— θὰ ἐμάνθανον ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον νὰ ἐκτιμῶσι τὸν Θεῖον κανόνα, καὶ νὰ ἀποβλέπωσι πρὸς τὸν Κύριον δι' ἔλεος καὶ συγχώρησιν· τοιουτοτρόπως δὲ καὶ αἱ κατὰ περιστάσεις ἐλλείψεις τοῦ γονέως θὰ ἀπέβαινον διὰ τὸ τέκνον διηνεκῇ μαθήματα ταπεινοφροσύνης καὶ συντριβῆς καρδίας, καὶ ὑποταγῆς εἰς τὸν Θεῖον νόμον.

(4) Προφανῶς πολλοὶ διαπράττουσι μέγα τι σφάλμα, τόσον σχετικῶς πρὸς τὴν λειτουργίαν τῶν Κυριακῶν σχολείων, ὅσον σχετικῶς πρὸς τὰς ἰδίας ἑαυτῶν γνώμας, ὅτι ὁ Κύριος καὶ οἱ Ἀπόστολοι ἐπλανήθησαν, διότι δὲν ἐγκατέστησαν τὴν Ἐκκλησίαν ἐν τῇ παρουσίᾳ αὐτῆς φατριαστικῇ καταστάσει, — φανταζόμενοι ὅτι διὰ τῆς διαιρέσεως τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ, οὗτοι ἐπετέλεσαν σοφόν τι ἔργον· ὅτι μεγάλα ἀποτελέσματα ἐπιτυγχάνονται διὰ τῶν διαιρέσεων τῶν ἀποχρώσεων καὶ τῶν δογματῶν, παρ' ὅσα θὰ ἐπετυγχάνοντο, ἐὰν ἡκολουθεῖτο αὐστηρῶς τὸ σχέδιον τοῦ Κυρίου, δηλαδή, Εἰς Κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα», μία Ἐκκλησία.

Τὸ Κυριακὸν σχολεῖον, ὡς ἀρχικῶς τοῦτο ἤρξατο ἦτο λίαν καλόν, καὶ κατάλληλον. Τοῦτο ἤρξατο ὡς σχολεῖον πεπαλαιωμένον ἐν Γκλούστερ τῆς Ἀγγλίας, εἰς τὸ 1781. Ὁ Ροβέρτος Ρέις, ἐκδότης τῆς Ἐφημερίδος τοῦ Γκλούστερ «Χριστιανὸς», ὑπεχρέωσε τέσσαρας Χριστιανὰς γυναῖκας νὰ διδάσκωσι τὰ παιδιά, τὰ ἀπὸ δέκα, ἕως δεκατεσσάρων ἐτῶν ἡλικίας, ἀνάγνωσιν, γραφὴν, ραπτικήν, κλπ., ἀπὸ τὴν 10ην ὥραν π.μ. μέχρι τῆς μεσημβρίας, καθ' ἑκάστην Κυριακὴν, κατὰ δὲ τὰ ἀπογεύματα τῆς Κυριακῆς νὰ διδάσκωσιν αὐτὰ τὴν Κατήχησιν, καὶ νὰ τὰ ὀδηγῶσιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἀπὸ τῆς μικρᾶς ἐκείνης ἀρχῆς, ἀνεπτύχθη τὸ μέγα ἔργον τῶν Κυριακῶν σχολείων τοῦ παρόντος καιροῦ. Τὸ σχέδιον προφανῶς ἦτο καλόν, καὶ οὐχὶ ἐκτὸς ἀρμονίας πρὸς τὰ δεδομένα ὑπὸ τοῦ Κυρίου καὶ τῶν Ἀποστόλων. Τὰ σχολεῖα δὲ ταῦτα διεφώνησαν πρὸς ταῦτα, ὅποτε ἐξετόπισαν τὸν Χριστιανὸν γονέα, ὡς διδάσκαλον τῶν τέκνων αὐτοῦ.

Ἡ ἡμετέρα συμβουλή πρὸς πᾶν μέλος τῆς νέας κτίσεως εἶναι ὅτι ὁποῖαδήποτε καὶ ἐὰν ᾧσι τὰ λάθη τοῦ παρελθόντος, σχετικῶς πρὸς τὴν ἀμέλειαν τῆς εὐθύνης τῶν γονέων, ὡς θρησκευτικῶν διδασκάλων τῶν τέκνων αὐτῶν, οὗτοι πρέπει νὰ ἀρχίσωσιν ἀμέσως τώρα νὰ ἀναγνωρίσωσι καὶ ἐκπληρώσωσι τὸ ἑαυτῶν

καθῆκον — τῶν περιπτώσεων κλπ. ποικιλλουσῶν ἀναλόγως μέ τὴν ἡλικίαν τῶν τέκνων, καὶ πρὸς τὸν βαθμὸν τῆς ἀπειθαρχίας καὶ τῆς περιφρονήσεως τῶν γονέων, τὴν ὁποίαν δυνατὸν ταῦτα νὰ ἔχωσιν ἀποκτήσῃ, καὶ ἡ ὁποία εὐγενῶς, βαθμιαίως, καὶ μετ' ἀγάπης δεόν νὰ ἐκριζωθῇ, ἐνθυμούμενοι ὅτι τὸ σφάλμα ἐπεβάρυνε μεγάλως τὸν γονέα, ἔνεκεν τῆς παραλείψεως τοῦ νὰ ἐκτελέσῃ τὴν θεόθεν ἐπιβληθεῖσαν αὐτῷ εὐθύνην.

Οὔτε ἡμεῖς, οὔτε ἄλλοι εἶναι σοφώτεροι τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' οὔτε ἡμεῖς, οὔτε καὶ ἄλλοι πρέπει νὰ τολμῶσι νὰ βελτιώσωσι τὰς γενικὰς ἀρχὰς τὰς κατατεθείσας ὑπὸ τῆς κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τῶν δώδεκα Ἀποστόλων, τοὺς ὁποίους αὐτὸς ὑπέδειξεν ὅπως ὧσιν ὁδηγοὶ καὶ διδάσκαλοι ἡμῶν. Ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ σεβώμεθα, ἢ νὰ διαιωνίζωμεν συστήματα ἀνθρώπων, ὅσονδῆποτε ταῦτα πιθανὸν νὰ ὧσιν ἰσχυρά, καὶ ὅσονδῆποτε μεγάλη καὶ ἐπιβλητικὴ δυνατὸν νὰ εἶναι ἡ ἑξωτερικὴ αὐτῶν ὄψις καὶ ἀξιώσεις.

Πάντες οὗτοι δεόν νὰ κριθῶσιν ὑπὸ τοῦ ἐνὸς κανόνος, — τοῦ Θεοῦ Λόγου.

Ἐὰν δὲν συμφωνῶσι πρὸς τὸν Λόγον τοῦ Κυρίου, τοῦτο συμβαίνει, διότι δὲν ὑπάρχει «φῶς ἐν αὐτοῖς», — δὲν εἶναι ἐκ τοῦ Θεοῦ — Ἡσαΐας η' 20.

Η ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ

Ἐὰν ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ τέκνου πρὸς τὸν γονέα εἶναι ἐρριζωμένη διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως τοῦ γεγονότος, ὅτι ὁ γονεὺς εἶναι μέλος τοῦ Βασιλείου Ἱερατεύματος, τέκνον τοῦ Θεοῦ, ὅτι ὁ γονεὺς ἔχει ἐπικοινωνίαν μετὰ τοῦ Θεοῦ διὰ τῆς προσευχῆς, καὶ ὅτι καθοδηγεῖται ὑπὸ τοῦ Θεοῦ διὰ τοῦ Λόγου αὐτοῦ, — τῶν ἱερέων ὄντων ἀπλῶν βοηθῶν εἰς τὴν κατανόησιν τοῦ Λόγου, κλπ. — καὶ ἐὰν ἐπιπροσθέτως τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης καὶ τῶν διαφορῶν αὐτοῦ χαρίτων, πραότητος, ὑπομονῆς, καὶ ἀγαθότητος ἐπικρατεῖ ἐν τῷ οἴκῳ καὶ διαχέεται διὰ μέσου τῶν διαφορῶν αὐτοῦ ἀγωγῶν, καὶ ἐὰν οἱ γονεῖς ζητοῦσι καὶ ἐξασκῶσι τὴν σοφίαν τὴν κατερχομένην ἄνωθεν, ἥτις εἶναι ἀγνή, καθαρὰ, ἐπεικὴς, εἰρηνική, πλήρης ἐλέους, τότε ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ παιδίου φυσικῶς θὰ ἐπαναπαύηται ἐπὶ τοῦ γονέως ἐκείνου, σχετικῶς πρὸς πάσας τὰς ὑποθέσεις τῆς ζωῆς. Τότε δὲ αἱ πολλαὶ ἐρωτήσεις αἰτινες φυσικῶς θὰ παρουσιάζωνται εἰς τὴν διανοιγομένην διάνοιαν — θρησκευτικά, ἠθικά, κοσμικά, κοινωνικά, καὶ φυσικά, — πᾶσαι φυσικῶς θὰ προσάγωνται πρὸς τὸν τοιοῦτον γονέα.

Τοιαῦται ἐρωτήσεις δεόν νὰ ἀναμένωνται, καὶ νὰ τυγχάνωσιν ὑποδοχῆς, πρὸς τὰς ὁποίας δεόν νὰ δίδωνται σοφαὶ καὶ ἐπιμελελημέναι ἀπαντήσεις, ἀναλόγως πρὸς τὴν ἡλικίαν τοῦ παιδίου. Αἱ ἐμπιστευτικαὶ ἐρωτήσεις οὐδέποτε πρέπει νὰ συζητῶνται

ἐλαφρῶς, ἀλλ' οὔτε καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη πρέπει νὰ χαλαροῦται. πολλοὶ γονεῖς καταστρέφουσι τὴν μέλλουσαν ἐμπιστοσύνην τῶν ἐαυτῶν τέκνων, φανεροῦντες τὰ αἰσθήματα αὐτῶν ἢ μυστικά. Δὲν ἐννοοῦμεν ὅτι πᾶσαι αἱ ἐρωτήσεις πρέπει νὰ ἀπαντῶνται τελείως, (ἀσχέτως πρὸς τὴν ἡλικίαν)· μερική τις ἀπάντησις, συχνάκις φαίνεται ὡς σοφωτέρα, δίδοντες εἰς αὐτὸ νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι ἡ πλήρης ἐξηγήσις τοῦ πράγματος θὰ δοθῇ βραδύτερον, — ἴσως νὰ τῷ ὀρίσωμεν καὶ τὸν χρόνον, — ὅπως παραδείγματος χάριν, «Θὰ σοῦ ἐξηγήσω τὸ ζήτημα τοῦτο τελείως, ὅταν θὰ φθάσῃς εἰς ἡλικίαν δεκατριῶν ἔτων, ἐὰν ἡ διάνοιά σου καὶ ὁ χαρακτήρ σου φαίνωνται τότε ὅτι θὰ ἔχωσιν ἀναπτυχθῇ ἱκανῶς, ὥστε νὰ ἀνταποκρίνωνται εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο. Τότε δύνασαι νὰ ἔλθῃς καὶ πάλιν μὲ τὴν ἐρώτησιν ταύτην, ἐν τῷ μεταξὺ πρέπει νὰ ἐκβάλλῃς τὸ ζήτημα τοῦτο ἀπὸ τὴν διάνοιάν σου».

Διὰ τὸ καταλλήλως ἐκπαιδευθῆν τέκνον, ἡ διαγωγή αὕτη ἀμέσως θὰ φανῇ ἀξιολύστατος, ἐν πάσῃ δὲ περιπτώσει, τὸ τέκνον τοῦτο θὰ κατανοήσῃ, ὅτι ὁ λόγος τοῦ γονέως εἶναι θετικὸς, ὅτι οὗτος ἐδόθη εἰς αὐτό, κατόπιν ἐσκεμμένης ἐξετάσεως τοῦ ζητήματος, καὶ ὅτι ἅπαξ ἐδόθη οὗτος, δεόν νὰ ἀναμίνη, ἕως ὅτου νεωτέρα τις πληροφορία ἐπὶ τοῦ ζητήματος θὰ μετέβαλλε τὴν κρίσιν τοῦ γονέως. Ἡ κατάλληλος τήρησις τῶν λόγων τοῦ Κυρίου, «ἔστω τὸ ναί, ναί καὶ τὸ οὐ, οὐ», θὰ ἀπῆλλαसे πολλοὺς γονεῖς ἀπὸ πολλὰς θλίψεις, καὶ μεγάλως θὰ ὑπεβοήθει τὴν γενικὴν εἰρήνην, καὶ τὴν τάξιν τοῦ οἴκου. Ἀπὸ τῆς πρώτης νηπιακῆς ἡλικίας τὸ παιδίον πρέπει νὰ ἐκμάθῃ τὴν ὑπακοήν, καὶ ταύτην, ἄνευ δευτέρας ἐπαναλήψεως τῆς ἐντολῆς. Τοῦτο ὅμως ἀφ' ἑτέρου συνεπάγεται ἀναγνώρισιν ἐκ μέρους τοῦ γονέως τῆς εὐθύνης αὐτοῦ, καὶ ἐπιθυμίαν ὅπως παράσχῃ πάσας τὰς λογικὰς ἀπαιτήσεις τῶν τέκνων αὐτοῦ, καθόσον αἱ περιστάσεις θὰ ἐπέτρεπον τοῦτο. Ἡ ἀγάπη, ἡ σοφία, καὶ ἡ δικαιοσύνη, πρέπει νὰ εἶναι συγκεντρωμένα εἰς τὸν γονέα, ἵνα ἡ δύναμις καὶ ἡ ἐξουσία αὐτοῦ καταστῶσι πολύτιμα εἰς τὸν οἶκον καὶ εἰς πάντα τὰ μέλη αὐτοῦ.

Ἡ ΔΥΝΑΜΙΣ ΤΗΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΕΝ ΤΗ ΔΙΑΠΑΙΔΑΓΩΓΗΣΕΙ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ.

Ὀλίγοι ἀναγνωρίζουσι τὴν σπουδαιότητα τῆς ἀνθρωπίνης θελήσεως, σχετικῶς πρὸς τὴν υἱείαν καὶ τὴν ἀσθένειαν, τὴν χαρὰν καὶ τὴν λύπην, τὴν ὑπακοήν καὶ τὴν παρακοήν, τὴν εὐπραγίαν καὶ τὴν ἀδικοπραγίαν, — πράγματι δέ, σχετικῶς πρὸς πᾶσαν πρᾶξιν, σκέψιν καὶ λόγον τῆς ζωῆς. Ἡ δὲ παιδικὴ θέλησις εἶναι εἰδικῶς εὐαίσθητος εἰς τὰς ἐντυπώσεις καὶ εἰς τοὺς ὑπαινιγμούς, ἐνῶ, ἡ παιδικὴ διάνοια εἶναι ἀνοικτὴ διὰ τὰς ὑποθέσεις τῆς ζωῆς, καὶ αἱ βάσεις τοῦ χαρακτῆρος αὐτῆς κατατίθενται οὕτως. Ἡ ὑ-

ποβολή, καὶ ἡ ἐντύπωσις τῆς διανοίας σχετίζονται πρὸς τὴν μαντεϊαν, τὸν ὑπνωτισμόν, καὶ πρὸς τὰς πανούργους ἐπιρροάς τὰς ἐξασκουμένας ὑπὸ τῶν Χριστιανῶν ἐπιστημόνων. — ἡμεῖς ὅμως ὑποστηρίζομεν τὰς ὑποβολάς ἐκείνας μόνον αἵτινες εἶναι ἀληθεῖς, ὠφέλιμοι, ἰσχυροποιητικαὶ τῆς θελήσεως τοῦ παιδίου, καὶ ἐν πλήρει συμφωνίᾳ πρὸς τὸν Θεῖον λόγον, καὶ οὐδὲν περισσότερον.

Ἡ Γραφή εἶναι πλήρης ὑποβολῶν. — πᾶσα δὲ κατάλληλος διδασκαλία ἢ κήρυγμα γίνεται ὑπὸ τὴν φύσιν τῆς ὑποβολῆς — ὅτι αἱ ἐγωϊστικαὶ καὶ αἱ ἁμαρτωλαὶ σκέψεις καὶ πράξεις ἐπιφέρουσι τὴν Θεῖαν δυσμένειαν καὶ ἀντανακλῶσι διὰ τὴν ἰδίαν ἡμῶν ζημίαν. ἀλλ' ὅτι αἱ ἀγαθαὶ σκέψεις, λόγοι καὶ πράξεις παράγουσι καὶ ἀποδίδουσι μακαρίους καρπούς διὰ τοὺς ἄλλους, καθὼς καὶ εἰς ἡμᾶς, τόσον διὰ τὸ μέλλον ὅσον καὶ διὰ τὸ παρόν. Παρατήρησον πῶς ὁ Ἀπόστολος, ἀφ' οὗ ὑποδεικνύη τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἐκουσίως ἁμαρτανόντων, ὅτι εἶναι Δεύτερος θάνατος, στρέφει καὶ λέγει, **ὑποβολιμακῶς**, καὶ ἐπωφελῶς ἐπομένως διὰ τοὺς πολλούς, «ἡμεῖς δὲν εἴμεθα ἐκ τῶν συρομένων πρὸς τὰ ὀπίσω, ἀλλ' ἐκ τῶν πιστευόντων εἰς σωτηρίαν τῆς ψυχῆς». (Ἑβρ. ι' 39). Αἱ ὑποβολαὶ τοῦναντίον τῆς Χριστιανικῆς ἐπιστήμης εἶναι ψευδεῖς, — «Δὲν ὑπάρχει ἁμαρτία, δὲν ὑπάρχει θάνατος, δὲν ὑπάρχει ἀσθένεια, δὲν ὑπάρχει λύπη», ἐπομένως δὲν ὑπάρχει σωτήρ, δὲν ὑπάρχει ἀποκατάστασις. Εὐρεῖα ἐπομένως διαφορὰ ὑφίσταται μεταξὺ τῶν τοιούτων ψευδῶν εἰσηγήσεων καὶ ὑποβολῶν, πρὸς τὰς ἀληθεῖς τοιαύτας, τὰς ὁποίας ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ παρουσιάζουσι, δηλαδή πρὸς τὴν ὑποβολὴν τῆς ἀληθείας, — περὶ τῆς ἀγάπης καὶ φιλευσπλάγχχνου προνοίας τοῦ Θεοῦ ἐν Χριστῷ, διὰ τὴν τελείαν ἀποκατάστασιν πάντων τῶν ἐκουσίως ὑπακουόντων εἰς αὐτόν.

Ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νόμου τούτου τῆς καλῆς καὶ πλήρους ἀληθείας **ὑποβολῆς** ἐπὶ τοῦ τέκνου αὐτοῦ, εἶναι τὸ μυστικὸν τῆς ἐπιτυχίας τοῦ γονέως. (*). Γονεῖς τινὲς ἐφαρμόζουσι τὴν ἀρχὴν ταύτην συνεχῶς, χωρὶς καὶ αὐτοὶ νὰ γνωρίζωσι περὶ τούτου, καὶ ἐπιτυγχάνουσι. Παραδείγματος χάριν ἡ μήτηρ, ἥτις ἀνὰ πᾶσαν πρωΐαν χαιρετᾷ τὸ τέκνον αὐτῆς μετὰ παιδοῦ προσώπου καὶ φωνῆς, δίδει εἰς τὸ τέκνον αὐτῆς **εὐτυχῆ** τινα ὑποβολήν, ἥτις εἶναι

(*) Ἐργοδοταί, διευθύνται, ἐπιστάται τῶν ποινικῶν καὶ ἀναμορφωτικῶν ἰδρυμάτων, — πράγματι δὲ πᾶς τις δύναται ἐπωφελῶς νὰ ἐφαρμόσῃ τὴν ἀρχὴν ταύτην τῆς καλῆς καὶ ἀληθοῦς καὶ εὐγενοῦς, καὶ εἰλικρινοῦς ὑποβολῆς ἐπὶ ἐκείνων οἵτινες εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν αὐτῶν, καὶ εἰς τὰς ἰδίας ἑαυτῶν διανοίας, Πράγματι δὲ πολλοὶ τῶν λίαν ἐπιτυχόντων ἐν τῇ ζωῇ, ἐξήσκησαν ἤδη ταύτην, ἀλλ' ἀσυνειδήτως. Τί εἶνε ἐλπίς καὶ ἀξιέπαινος φιλοδοξία, εἰμὴ διανοητικαὶ ὑποβολαί;

ὠφέλιμος δι' αὐτό, διανοητικῶς καὶ φυσικῶς. Καθ' ὃν χρόνον τὸ ἐνδύει, ἡ μικρὰ αὐτῆς ὁμιλία περὶ τῶν πτηνῶν, καὶ περὶ τοῦ μεγάλου ἡλίου, ὅστις φαίνεται εἰς τὸ παράθυρον, καὶ ὅστις προσκαλεῖ τοὺς πάντας νὰ ἐγερθῶσι, καὶ νὰ εἶναι καλοί, καὶ εὐτυχεῖς, καὶ νὰ μάθωσι περισσότερα μαθήματα περὶ Θεοῦ, καὶ νὰ φανῶσιν ὠφέλιμοι πρὸς τοὺς ἄλλους, καὶ πρὸς ἀλλήλους, εἶναι ἐμπρόσθετος ὠφέλιμος ὑποβολή· ἐνῷ τὸ παράπονον, ὅτι προστίθεται καὶ «ετέρα καυματώδης ἡμέρα», θὰ ἦτο ὑποβολὴ θερμότητος, δυσφορίας, καὶ στενοχωρίας, ἥτις θὰ ἐξέτρεφε τὴν δυστυχίαν.

Ἐὰν δὲ ἀντὶ τῆς λαμπρότητος τοῦ ἡλίου, ἔβρεχεν, καὶ ἡ ἡμέρα ἦτο σκιερὰ, τὸ πρᾶγμα θὰ καθίστατο χειρότερον ἐὰν ἐσκεπτῶμεθα περὶ τῆς ἡμέρας σκυθρωπῶς, καὶ ὑπεβάλλομεν σκυθρωπὰς σκέψεις καὶ εἰς τοὺς ἄλλους. Αἱ βροχεραὶ ἡμέραι ἔχουσι τὰς εὐλογίας αὐτῶν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τοὺς ἄλλους, αἱ δὲ διάνοιαι ἡμῶν δέον νὰ ᾧσι πρόθυμαι καὶ ταχεῖς εἰς τὸ νὰ παρατηρῶσι ταύτας, καὶ νὰ μεταδίδωμεν ταύτας καὶ εἰς τοὺς ἄλλους διὰ τῆς ὑποβολῆς. Ἡ μήτηρ δέον νὰ προλαμβάνη τὴν ἀπογοήτευσιν τοῦ τέκνου αὐτῆς, ἐφιστῶσα τὴν προσοχὴν αὐτοῦ εἰς τὴν ὠραίαν βροχήν, τὴν ὁποίαν ὁ Θεὸς ἐπρομήθευσεν, ὅπως παράσχη εἰς τὰ ἄνθη, τὰ δένδρα, καὶ εἰς τὴν χλόην ποτόν τι καὶ λουτρόν, ὅπως ἀναζωογονηθῶσιν, ἵνα ᾧσι λαμπρότερα καὶ φαιδρότερα πρὸς ἡμᾶς, καὶ αὐξηνηθῶσι περισσότερο· ἐπρομήθευσεν ἐπίσης διὰ τὰ κτήνη καὶ δι' ἡμᾶς ὅπως πίνωμεν, καὶ λουσιθῶμεν καὶ εἴμεθα καθαροί καὶ εὐτυχεῖς, καὶ δοξολογῶμεν καὶ ἀγαπῶμεν καὶ ὑπηρετῶμεν αὐτόν. Ἄλλη τις ὑπβοηθητικὴ ὑποβολὴ δύναται ἴσως νὰ παρεισαχθῇ ἐνταῦθα, δηλ. ὅτι δίδεται εἰς ἡμᾶς ἡ εὐκαιρία ὅπως φορέσωμεν ἐνδύματα κατὰλληλα διὰ καταιγίδας, καὶ βαρέα ὑποδήματα, καὶ πόσον εὐγνώμονες πρέπει νὰ εἴμεθα, διότι ἔχομεν ταῦτα, καὶ ἀδιάβροχον σχολεῖον καὶ οἰκίαν. Ἡ ὑποβολὴ δύναται νὰ δοθῇ ὡς ἐξῆς· «μικρὸν μου τέκνον καὶ θυγάτηρ, πρέπει νὰ προσέξῃς νὰ ἀποφεύγῃς τὴν λάσπην καὶ τὰ βορβορώδη ὕδατα, ἵνα φαίνησαι πάντοτε καθαρά, καὶ νὰ μὴν εἰσάγῃς λάσπες οὔτε εἰς τὸ σχολεῖον, οὔτε εἰς τὴν οἰκίαν. Οἱ χοῖροι ἀγαπῶσι τὴν λάσπην καὶ ὀλίγον αἰσθάνονται περὶ τινος πράγματος, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ μανδριζώνται· ἀλλ' ὁ Θεὸς ἔδωκεν εἰς ἡμᾶς λογικόν καὶ δύναμιν διὰ νὰ ἐκτιμῶμεν τὸ ὠραῖον καὶ καθαρόν. Συνεπῶς ἐὰν ἐμιμώμεθα τοὺς χοίρους καὶ τὰ κατώτερα ζῶα εἰς τὴν ἀκαθαρίαν, κλπ., θὰ ἦτο ὡς ἐὰν ἠτιμάζομεν ἑαυτοὺς καὶ τὸν Θεόν, τὸν Δημιουργόν ἡμῶν, καὶ κατευθυνώμεθα πρὸς τὴν ἐξαχρείωσιν. Εἶναι ἔντιμον τὸ νὰ εἶναι τις ἀκάθαρτος εἰς τινα χρήσιμον καὶ ἀναγκαίαν ἐργασίαν, ἀλλὰ δὲν πρέπει νὰ γίνηται τις ἀκάθαρτος πέραν τοῦ δέοντος, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ ἀναπαύηται, μέχρις ὅτου καθαρισθῇ». Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ ὑποδείξωμεν πόσον ὠφέλιμοι εἶναι αἱ ὑποβολαὶ αὗται, —

οὐχὶ μόνον διὰ τὸ παιδίον, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν γονέα. (†) Ἡ δυσφορία, ἣτις εἶναι ἓν ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα κακὰ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, δέον νὰ εὕρισκῃ ὀλίγον ἔδαφος, ὅπως αὐξάνῃ εἰς μίαν οἰκογένειαν, ἐν τῇ ὁποίᾳ πάντες ἔχουσι τὴν διάθεσιν νὰ μεταδώσωσιν εὐτυχεῖς καὶ εὐχαρίστους ὑποβολάς εἰς ἑαυτοὺς καὶ πρὸς ἀλλήλους.

Ἡ αὕτῃ μέθοδος δέον νὰ υἰοθετῇται καὶ διὰ τὴν διοίκησιν τῆς διαίτης τοῦ παιδίου ἐν καιρῷ ἀσθενείας ἢ ὑγείας. Οὐδέποτε εἰς τὸ παιδίον δέον νὰ ὑποβάλωνται πόνοι ἢ ἀσθένειαι διότι ὁ νοῦς σχεδὸν μετὰ βεβαιότητος προσκολλᾶται ἐπὶ τούτων καὶ τείνει εἰς τὸ νὰ ἐπιδεινώσῃ πᾶσαν ἀσθένειαν ἢ πόνον, ἀλλ' οὔτε καὶ οἱ πόνοι καὶ αἱ ἀδιαθεσίαι πρέπει νὰ γίνωνται τὸ κέντρον, ἢ τὸ ζήτημα τῆς συνομιλίας, — κυρίως δὲ οὐχὶ εἰς τὴν τράπεζαν, ἐνθα πᾶσα σκέψις καὶ ἐπίδρασις δέον νὰ ἦναι φαιδρὰ, ὑγιεινὴ. Ἡ ἐξῆς καλὴ ὑποβολή δέον νὰ γίνηται ἐνωρὶς τὴν πρωΐαν καὶ συχνάκις νὰ ἐπαναλαμβάνηται, «εἶναι εἰς καλὴν κατάστασιν τὸ μικρόν μου σήμερον τὸ πρωῒ; Βεβαίως, καὶ ἐγὼ αὐτὴν τὴν σκέψιν εἶχον. Αἰσθάνεται πεῖναν δι' ἓν ὥραϊον πρόγευμα; — ὥραϊον τινὰ ζωμόν, ρόφημα μετὰ ζακχάρεως καὶ γάλακτος, καὶ πλακουντίων, καὶ ἄρτου, καὶ βουτύρου, καὶ ζακχαροπήγματος; Ἀλλὰ τῶρα δὲν πρέπει νὰ λησμονῶμεν, ὅτι σήμερον δὲν πρέπει νὰ φάγωμεν ἄγγούρια, — ἀλλ' οὔτε καὶ ἄωρα μῆλα· διότι ταῦτα θὰ ἀρρωστήσωσι τὸ μικρό μου. Ἀντὶ τούτων δὲ θὰ ἔχωμεν κᾶτι τι ἄλλο δι' αὐτό, κᾶτι τις καλὸν εἰδικῶς δι' αὐτό. Τί ὥραία! Σήμερον θὰ ἔχωμεν ἀραβόσιτον εἰς τὴν τράπεζαν, ἀλλὰ ὁ ἀραβόσιτος δὲν θὰ ἦτο καλὸς διὰ τὸν μικρόν μου, καὶ ὅταν θὰ διέλθῃ τὸ πινάκιον ἐνώπιόν του, οὗτος θὰ εἴπῃ, «Δὲν θέλω εὐχαριστῶ».

(†) Ὁ γονεὺς, ὅστις τοιοῦτοτρόπως χαιρετᾷ τὸ μικρόν αὐτοῦ ἢ τὴν μικρὰν κορασίδα, πρέπει ἐννοεῖται πρῶτος αὐτὸς νὰ ἔχῃ ἀναπτύξῃ, καλλιεργήσῃ εὐτυχεῖς ὑποβολάς ἐν τῇ ἑαυτοῦ καρδίᾳ· ἐὰν δὲ τοῦτο τυγχάνῃ ἀληθές, ἔπεται, ὅτι αἱ τοιαῦται καλαὶ καὶ εὐτυχεῖς ὑποβολαὶ δὲν πρέπει νὰ περιορίζωνται μόνον εἰς τὰ τέκνα, ἀλλὰ παρομοίως νὰ ἐκχύνωνται καὶ πρὸς τὴν σύζυγον, σύζυγον, γείτονας, ὑπαλλήλους, κλπ. ἀκόμη δὲ καὶ τὰ ἄλλαλα κτήνη δύνανται νὰ εὐλογηθῶσιν ὑπ' αὐτῶν. Διὰ τὸν «φυσικὸν» ἄνδρα ἢ γυναῖκα εἶναι δυνατόν νὰ ἐξασκήσῃ τοῦτο εἰς τινὰ βαθμόν, βεβαίως ὅμως μόνον οἱ ἀποκηθέντες ἐκ τοῦ Πνεύματος τῆς ἀληθείας, τῆς Ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, δύνανται νὰ ἀναμένωνται, ὅτι θὰ καταγάγῃ νίκας εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμόν ἐν τῇ νῆα ταύτῃ ζωῇ, ἣτις ἄρχεται ἀκόμη ἐνταῦθα ὑπὸ τὴν Βασιλείαν τοῦ Σατανᾶ, διασκορπίζουσα εὐλογίας, αἵτινες μετ' οὐ πολὺ, ὑπὸ τὴν Βασιλείαν τοῦ Μεσσίου, «θὰ εὐλογήσωσι πάσας τὰς φυλάς τῆς γῆς».

Ὁ μικρὸς θέλει νὰ γείνη ὥραϊος καὶ εὖρωστος, καθὼς ὁ Θεὸς τὸν θέλει, καὶ καθὼς ἡ μάμα καὶ ὁ πάπας ἐπιθυμοῦσι νὰ τὸν ἴδωσι». Τὸ τοιοῦτον θὰ ἦτο ἓν καλὸν μάθημα αὐταπαρνήσεως, ἐπίσης, ὁ δὲ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ θὰ ἐχαίροντο, ἐὰν ἔβλεπον τὸν μικρὸν αὐτῶν νὰ μανθάνῃ τὸ μέγα τοῦτο μάθημα, τὸ τοσοῦτον ἀναγκαῖον διὰ τὸν ἀληθῆ ἀνδρισμὸν καὶ τὸν ἀληθῆ γυναικισμὸν. Ὁ Θεὸς ἐπιθυμῇ ὅπως πάντες οἱ Χριστιανοὶ ἐξασκῶσιν αὐταπάρνησιν, σχετικῶς πρὸς τὴν ἁμαρτίαν, καὶ πρὸς πᾶν ὅτι θὰ παρημπόδιζε τὸ ἔργον αὐτοῦ ἐν τινι βαθμῇ. Ἀκόμη δὲ καὶ πάντες οἱ κοσμικοὶ ἀναγνωρίζουσιν, ὅτι τὸ πρόσωπον ἐκείνο τὸ ὁποῖον εἶναι δοῦλον τῶν ἐπιθυμιῶν αὐτοῦ, εἶναι ἀξιοθρηνήτως ἀσθενὲς καὶ θηλυπρεπές. Τώρα λοιπὸν ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ θὰ προσέχωσι διὰ νὰ ἴδωσιν, ὅπόσον ἰσχυρὰ εἶναι ἡ θέλησις, ἡ δύναμις τῆς θελήσεως τοῦ μικροῦ αὐτῶν τέκνου, εἵμεθα δὲ βέβαιοι, ὅτι θὰ ἐξέλθῃ νικητὴς καὶ ἀνδρεῖος. Ὅπόσον δὲ μεγάλως ὁ Θεὸς ἐκτιμᾷ τὴν ἐγκράτειαν, τοῦτο καταδεικνύεται ὑπὸ τῆς Γραφικῆς διακηρύξεως, «καλλίτερος ὁ ἐξουσιάζων τὸ ἴδιον ἑαυτοῦ πνεῦμα (θέλησιν) παρὰ τὸν ἐκπορθοῦντα πόλιν». (Παρ. ιστ' 32.).

Ἐπὶ ἠθικῶν ζητημάτων, τὰ μαθήματα τῆς ὑποβολῆς, εἶναι ἕξ ἴσου ἰσχυρά, πρὸς τὸ καλὸν ἢ τὸ κακόν. Ἄς πράξωμεν τὸ κακόν, εἶναι ἰσχυρὸν ἐλατήριον πρὸς διάπραξιν τοῦ κακοῦ. Ἄς πράξωμεν τὸ καλόν, εἶναι ἰσχυρὸν ἐλατήριον πρὸς διάπραξιν τοῦ καλοῦ. Συνεπῶς τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον, τὸ ἀληθὲς καὶ τὸ ψευδές, τὸ εὐγενὲς καὶ τὸ χαμερπές, συνήθως πρέπει νὰ ἐξετάζηται ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν, ἐν παντί πράγματι, — τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ εὐγενοῦς, καὶ τοῦ δικαίου καταδεικνυομένων ἐν τῷ ἀληθεῖ αὐτῶν μεγαλειῳ, ὡς ἐπιδοκιμαζομένων, οὐχὶ μόνον ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ Δημιουργοῦ, ἀλλ' ἐπίσης ὑπὸ τῶν εὐγενεστέρων καὶ καλλίστων ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, πρὸς τοὺς ὁποίους καὶ μόνον δέον νὰ ἀμυλλώμεθα. Ἡ διάνοια τοῦ παιδός, τοιουτοτρόπως διδασκομένη πρωτῶς καὶ ἐπιμόνως, ὅπως θαυμάζη τὸ εὐγενές καὶ τὸ ἀληθές, ἀνυποῖ οὕτως ὀχύρωμα καὶ προπύργιον ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ κατὰ τῆς χαμερποῦς καὶ ἀτίμου διαγωγῆς ἐν γένει. Ἐὰν οὐδέποτε ἡγιασθῇ ὑπὸ τῆς ἀληθείας, ἐὰν οὐδέποτε ἀπεκυήθῃ ὑπὸ τοῦ Ἀγίου πνεύματος, ἐν τούτοις ἐδραίωσε βαθέως τὸν χαρακτῆρα αὐτοῦ, ὅστις εἶναι ἀναγκαῖος διὰ τὸν ἀληθῆ ἀνδρισμὸν ἢ γυναικισμὸν, ἐὰν δὲ ἡγιασθῇ καὶ ἀπεκυήθῃ ὑπὸ τοῦ πνεύματος, οὗτος ἢ αὕτη θὰ ἔχωσι τὰς μεγαλητέρας εὐκαιρίας πρὸς ἐπιτυχῇ ὑπηρεσίαν, ἐν τε τῇ παρούσῃ καὶ τῇ μελλούσῃ ζωῇ.

Ἐν περιπτώσει παρακοῆς ἐκ μέρους τοῦ τέκνου, καθ' ἣν παρίσταται ἀνάγκη πρὸς ἔλεγχον ἢ ἐπανόρθωσιν, τὸ παιδίον δέον νὰ συμβουλευῇται ὑπὸ τὴν ἐποπὴν τῆς συμπαθείας καὶ πεποιθήσεως εἰς τὰς καλὰς αὐτοῦ προθέσεις. «Γνωρίζω ὅτι τὸ μικρὸν μου κοράσιον τὸ ὁποῖον ἀγαπῶ τόσον πολὺ, καὶ προσπαθῶ συνεχῶς νὰ κα-

ταστήσω εὐτυχές, καὶ νὰ τὸ διαπαιδαγωγήσω, καθὼς ὁ Κύριος θὰ ἐπεδοκίμαζε, δὲν παρήκουσεν εἰς ἐμέ ἐκουσίως. Εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ παρακοὴ αὕτη ἦτο μᾶλλον ἀποτέλεσμα τῆς μιμήσεως τοῦ παραδείγματος τῶν ἄλλων, καὶ οὐχὶ τῆς ἐντελοῦς ἐξασκήσεως τῆς θελήσεώς της ὅπως πράξῃ, καθὼς ἡ μαμὰ τῇ εἶχεν εἰπῇ νὰ ἔπρατ-
 τεν. Πιστεύω ὅτι τὴν φορὰν ταύτην θὰ σὲ συγχωρήσω, καὶ δὲν θὰ σὲ τιμωρήσω διόλου, εἰ μὴ μόνον τὴν νύκτα ταύτην δὲν θὰ σοὶ δώσω τὸ φίλημα τῆς καλῆς νυκτός, — μόνον καὶ μόνον, ἵνα ἐν-
 τυπώσω τὸ ζήτημα τοῦτο ἐπὶ τῆς διανοίας σου ἀγαπητῇ μου. Τώ-
 ρα λοιπὸν τὴν δευτέραν φορὰν θὰ προσπαθήσῃς ἀκόμη σκληρότε-
 ρον νὰ ἐξασκήσῃς τὴν ἐγκράτειαν, καὶ νὰ κάμῃς, καθὼς ἐγὼ σοὶ εἶπον, — δὲν εἶναι ἔτσι ἀγαπητῇ; Εἶμαι βέβαιος ὅτι οὕτως ἔχει τὸ πρᾶγμα! Τὴν δευτέραν φορὰν, λάβε τὸ ζήτημα ὑπὸ ἀκόμη σο-
 βαρωτέραν ἔποψιν, ἀλλ' οὐδέποτε νὰ ἐρευνᾷς τὰ ἐλατήρια ἢ τὰς προθέσεις τοῦ παιδίου. «Λυποῦμαι παρὰ πολὺ διότι ἡ μικρὰ μου θυγάτηρ καὶ πάλιν ἔπесεν. Δὲν ἀμφιβάλλω περὶ τῶν καλῶν σου προθέσεων, ἀγαπητῇ, ἀλλὰ λυποῦμαι νὰ βλέπω ὅτι δὲν ἐξασκῇς τὴν δύναμιν τῆς θελήσεώς σου εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο, καθὼς εἶμαι βέβαιος ὅτι θὰ ἠδύνασο νὰ ἐξασκήσῃς, καὶ καθὼς ἐνθέρμως ἐλπίζω ὅτι θὰ κάμῃς εἰς τὸ μέλλον. Εἶναι ἀνάγκη τέκνον μου, ἵνα ἐκ-
 τελέσω τὸ καθήκόν μου πρὸς σὲ καὶ νὰ σὲ τιμωρήσω, καίτοι θὰ ἐ-
 πεθύμουν πολλῶ μᾶλλον νὰ σὲ ἐπῆνουν. Τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν εἶναι ἀπλοῦν ζήτημα παρακοῆς· τοῦτο ἐπηρεάζει ὁλόκληρον τὸ μέλλον σου, διότι ἐὰν τώρα δὲν μάθῃς νὰ λέγῃς "Οχι εἰς τὸν πειρασμόν, θὰ πέσῃς ἐπίσης εἰς τὰ πλέον σπουδαιότερα καὶ βαρύτερα ζητή-
 ματα τῆς ζωῆς, καθὼς ταῦτα θὰ παρουσιάζωνται ἐν τῷ μέλλοντι. Ἐν τούτοις εἶμαι βέβαιος ὅτι ἡ ἀγάπη μου καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη μου, καὶ αἱ ὁδηγίαι μου θὰ ἀποφέρωσιν εἰσέτι καρπόν. Ἐνθυμοῦ δὲ τέκνον μου, ὅτι καὶ αὐταὶ αἱ πτώσεις ἡμῶν, καθὼς συμβαίνει μὲ τὴν ἰδικήν σου, ἀποβαίνουνσι βοήθειαι εἰς ἡμᾶς, ἐὰν ἡ θέλησις ἡ-
 μῶν σταθερότερον ἀκόμη καταταχθῇ πρὸς τὸ μέρος τοῦ δικαίου. Μανθάνομεν δὲ νὰ εἴμεθα προσεκτικώτεροι εἰς τὰ σημεῖα ἐκεῖνα, εἰς τὰ ὁποῖα εὐρίσκομεν διὰ τῆς πείρας, ὅτι εἴμεθα ἀσθενεῖς. Ἄς κλίνωμεν λοιπὸν τὸ γόνυ ἐνώπιον τοῦ Κυρίου, καὶ ἅς ζητήσωμεν τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ, ὅπως ἡ πτώσις αὕτη γείνη ἐπωφελές μάθη-
 μα, καὶ νὰ ζητήσωμεν τὴν βοήθειαν αὐτοῦ πρὸς ἐγχαράξιν τού-
 του ἐπὶ τῆς καρδίας, ἵνα ἡ διαγωγή σου, εἶναι εὐάρεστος εἰς αὐ-
 τόν, ὅταν καὶ πάλιν θὰ προσβληθῇς ὑπὸ τοῦ πειρασμοῦ».

Πᾶσαι αἱ ὑποβολαὶ δέον νὰ λαμβάνωσιν ὑπ' ὄψιν αὐτῶν τὸν Κύριον, «Τὸ σέβας τοῦ Κυρίου (ὁ φόβος), εἶναι ἡ ἀρχὴ τῆς σο-
 φίας». Πινακίδες μετὰ Γραφικῶν χωρίων, ἀναρτώμεναι εἰς ἕκα-
 στον δωματίον τῆς οἰκίας, δέον νὰ ὑπενθυμίζωσι εἰς τοὺς γονεῖς καὶ
 εἰς τὰ τέκνα, καὶ εἰς τοὺς ἐπισκέπτας φίλους, ὅτι τὸ θέλημα τοῦ
 Κυρίου εἶναι ὁ μόνος κανὼν, ὅστις ἀναγνωρίζεται, ὅτι ὁ Κύριος

γνωρίζει πάσας τὰς πράξεις ἡμῶν καὶ ὑποθέσεις, καὶ ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι ὑπὲρ «ἡμῶν» τοὺς νεωστὶ ἀποκηθέντας αὐτοῦ, καὶ ὑπὲρ πάντων οἵτινες ζητοῦσι τὴν δικαιοσύνην μετὰ ταπεινότητος.

ΤΑ ΤΕΚΝΑ ΗΜΩΝ ΕΝ Τῷ ΚΑΙΡῳ ΤΗΣ ΘΛΙΨΕΩΣ.

“Οσοι ἐκ τῆς νέας κτίσεως ζῶσιν ἤδη, καὶ ἀναγνωρίζουσι τὸ γεγονός, ὅτι εὐρισκόμεθα εἰς τὸν καιρὸν τοῦ «θερισμοῦ», ὅτι ἡ ἀποχώρισις τοῦ «σίτου» καὶ ἡ ἐπισυναγωγή αὐτοῦ εἰς τὸν «σιτοβολῶνα» προχωρεῖ, καὶ ὅτι μετ’ οὗ πολὺ ὁ μέγας καιρὸς τῆς θλίψεως θὰ ἐπέλθῃ ἐφ’ ὁλοκλήρου τῆς οἰκουμένης, κυρίως δὲ ἐπὶ τοῦ κατ’ ὄνομα Χριστιανικοῦ κόσμου, αἰσθάνονται βαθὺ ἐνδιαφέρον διὰ τὰ τέκνα αὐτῶν, καὶ ἐπιθυμίαν, νὰ προβλέψωσι περὶ αὐτῶν ὅσον τὸ δυνατόν σοφώτερον, διὰ τὸν καιρὸν τῆς θλίψεως. Ἐχοντες δὲ ὑπ’ ὄψιν τὸ γεγονός, τὸ ὁποῖον αἱ Γραφαὶ προβάλλουσιν ἐξόχως, ὅτι ἡ θλίψις θὰ ἐπεκταθῇ εἰς πάσας τὰς τάξεις, καὶ θὰ συμπεριλάβῃ πάντα τὰ ἰδρύματα τοῦ παρόντος καιροῦ, οἰκονομικά, κοινωνικά, θρησκευτικά, πολιτικά, δὲν θὰ ἦτο εὐλογον δι’ ἡμᾶς νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι τὰ τέκνα τῆς νέας κτίσεως θὰ ἐξηροῦντο θαυματουργικῶς ἐκ τῶν θλίψεων τούτων· ἀλλ’ οὔτε καὶ εἶναι ἀνάγκη νὰ νομίζωμεν, ὅτι θὰ δυνηθῶμεν νὰ εὕρωμεν θέσιν τινὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἔνθα ταῦτα θὰ ἀπεμονοῦντο, ὑπὸ φυσικὰς συνθήκας. “Οταν ἡ θλίψις θὰ ἔλθῃ, ὁπότε οἱ ἄνθρωποι θὰ ρίψωσι τὸν χρυσόν καὶ τὸν ἄργυρον αὐτῶν εἰς τὰς ὁδοὺς, ταῦτα δὲ δὲν θὰ ἦσαν ἱκανὰ νὰ τοὺς ἡλευθέρωνον, (‘Ιεζ. ζ’ 19. Σοφ. α’ 18)· ὁ χρυσὸς καὶ ὁ ἄργυρος τὰ τραπεζιτικά γραμμάτια, καὶ αἱ ὁμολογίαι, προφανῶς θὰ ἔχωσι μικρὰν τινα ἀξίαν, καὶ θὰ ἀποτυγχάνωσιν ὅπως προμηθεύσωσιν, εἴτε προστασίαν, ἢ ἀνάπαυσιν, ἢ εὐτυχίαν. Ἐὰν δὲ παρατηρήσωμεν καὶ ἐλπίσωμεν ὅτι εἰς τὰς ἐξοχὰς πιθανὸν νὰ εὕρωμεν τροφήν, ἔχομεν τὴν εἰσήγησιν τῶν Γραφῶν, ὅτι ἡ δυσφορία τῶν ἡμερῶν ἐκείνων θὰ προσβάλλῃ τόσον τὰς ἐξοχὰς ὅσον καὶ τὰς πόλεις· «Τότε δὲν θὰ ὑπάρχῃ εἰρήνη, οὔτε εἰς τὸν ἐξερχόμενον, οὔτε εἰς τὸν εἰσερχόμενον, διότι ἔθεσα ἕκαστον ἄνθρωπον κατὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ». — Ζαχ. η’ 10.

Ὑπάρχει δὲ ἀκριβῶς μία ὑπόσχεσις, ἣτις φαίνεται ὅτι θὰ ἐπικρατῇ κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ καιροῦ ἐκείνου τῆς θλίψεως, ἣτις φαίνεται θὰ εἶναι γενικὴ, ἐφαρμόσιμος εἰς πάντας, οἵτινες εἶναι πρᾶοι καὶ ἀγαπῶσι τὴν δικαιοσύνην. Ἡ τάξις αὕτη θὰ περιλαμβάνῃ πάντα τὰ ἡλικιωμένα τέκνα τῶν ἀφιερωμένων ἅτινα ἐδιδάχθησαν ὀρθῶς τὰ διατάγματα τοῦ Κυρίου, ὀρθῶς ἐδιδάχθησαν τὰ περὶ τοῦ Λόγου αὐτοῦ. Ἡ ὑπόσχεσις ἀναγινώσκει· «Ζητεῖτε πρᾶότητα, ζητεῖτε δικαιοσύνην· ἴσως θὰ φυλαχθῆτε ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ὀργῆς τοῦ Κυρίου». — Σοφον. 6’ 3.

Οἱ Χριστιανοὶ γονεῖς συχνάκις φαίνονται ἀπρόθυμοι νὰ ἐγ-

καταλείψωσι τὰ ἀγαπητὰ αὐτῶν, καίτοι εἶναι πλήρεις ἐμπιστοσύνης, καὶ πεποιθήσεως, ὅτι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι θὰ εὐρεθῶσι μετὰ τοῦ Κυρίου ἀμέσως ἀφ' οὗ θὰ διέλθωσι διὰ τοῦ καταπετάσματος — ὅτι θὰ μεταλλαγῶσι καὶ θὰ συμμετάσχωσιν εἰς τὰς δυνάμεις τῆς Πρώτης Ἀναστάσεως, καὶ θὰ ᾤσιν μετὰ τοῦ Κυρίου, καὶ μετὰ πάντων τῶν ἁγίων αὐτοῦ, καὶ θὰ συμμετάσχωσι τῆς δόξης αὐτοῦ. Ὁ νέος νοῦς τοιοῦτοτρόπως πολλάκις παρακωλύεται καὶ γίνεται ἀνήσυχος σχετικῶς πρὸς τὰ μέλη τῆς οἰκογενείας, ἅτινα ἐγκαταλείπει ὀπισθεν αὐτοῦ, — διότι ἐπιθυμοῦσι νὰ παραμένωσι μετ' αὐτῶν, ὅπως τὰ συμβουλευώσιν, ὑποβοηθῶσι καὶ διδάσκωσιν. Οἱ τοιοῦτοι δέον νὰ ἀναγνωρίζωσιν ὅτι παραχωρήσαντες τὸ πᾶν αὐτῶν εἰς τὸν Κύριον, καὶ γενόμενοι δεκτοὶ ὑπ' αὐτοῦ, ὁ Κύριος προσεδέχθη πάντα τὰ κατάλληλα αὐτῶν συμφέροντα· καὶ ὅτι δύνανται ὀρθῶς νὰ ἀναθέσωσι εἰς τὴν φιλόστοργον αὐτοῦ φροντίδα, πᾶν ἐπίγειον αὐτῶν ζήτημα. Καθόσον δὲ ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον μανθάνουσι τὰ μήκη, καὶ πλάτη, ὕψη καὶ βάθη τῆς Θείας ἀγάπης, καὶ τίνι τρόπῳ τελικῶς τὰ εὐεργετήματα τῆς μεγάλης ἀπολυτρώσεως θὰ ἐπεκταθῶσιν εἰς πᾶν μέλος τῆς Ἀδαμιαίας οἰκογενείας, θὰ ἀποκτῶσι μεγαλητέραν ἐμπιστοσύνην καὶ πεποιθῶσιν εἰς τὸν Κύριον, σχετικῶς πρὸς τοὺς ἀγαπητούς αὐτῶν. Ἐπιπροσθέτως δέ, οἱ τοιοῦτοι δέον νὰ ἐνθυμῶνται, ὅτι αὐτοὶ οἱ ἴδιοι, εἰς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ καταπετάσματος, θὰ ἔχωσιν ἀκόμη τὴν καλὴν εὐκαιρίαν ὅπως ἐπαγρυπνῶσιν ἐπὶ τῶν συμφερόντων τῶν ἀγαπητῶν αὐτῶν, καθὼς ἤδη ἔχουσι τοιαύτην εὐκαιρίαν, ἀλλὰ καὶ πολλῇ μᾶλλον καλλιτέραν τῆς παρούσης, ὅπως ἐξασκῶσιν προστατευτικὴν μέριμναν ἐπ' αὐτῶν — προνοητικὴν ὁδηγίαν ἐπὶ τῶν ὑποθέσεων αὐτῶν, ὑπὸ τὴν Θείαν σοφίαν, μετὰ τῆς ὁποίας τότε θὰ συμφωνῶσιν ἀπολύτως.

Ποία λοιπὸν θὰ ἦτο ἡ καλλίστη, δυνατὴ πρόνοια διὰ τὴν νέαν κτίσιν, ὅπως φροντίσῃ διὰ τὰ ἐν σαρκὶ τέκνα αὐτῆς; Ἀποκρινόμεθα ὅτι ἡ καλλιτέρα ὑπὲρ αὐτῶν μέριμνα, εἶναι ἡ δέουσα αὐτῶν διαπαιδαγώγησις. Αὕτη δὲ καθὼς ἤδη ὑπεδείξαμεν, ἐμπερικλείει λογικὴν τινὰ ἐκπαίδευσιν εἰς τοὺς κοινούς κλάδους, καὶ ἰδιαιτέραν διαπαιδαγώγησιν καὶ διδασκαλίαν εἰς ζητήματα ἀνήκοντα εἰς τὸν Θεόν, — σεβασμὸς πρὸς Αὐτόν, καὶ τὸν Λόγον αὐτοῦ, πίστις εἰς τὰς ὑποσχέσεις αὐνοῦ, καὶ καλλιέργειαν τῶν χαρακτηριστικῶν ἐκείνων, τῶν ἐν ταῖς Γραφαῖς ὑποδεικνυομένων ὡς Θεῖον θέλημα, ὡς τὸν Χρυσοῦν κανόνα. Τὰ τοιαῦτα τέκνα, ἐὰν ἐγκαταλειφθῶσιν ἄνευ ἐνὸς δολλαρίου εἰς ἐπίγειον πλοῦτον, εἶνε πλούσια· διότι ἔχουσιν ἐν τε τῇ καρδίᾳ καὶ τῇ κεφαλῇ καὶ ἐν τῷ διαπλασθέντι αὐτῶν χαρακτήρῳ, εἰδὸς τι πλούτου, τὸ ὁποῖον οὔτε σῆς, οὔτε βρωσῆς, οὔτε ἀναρχία, εὔτε ἄλλο τι ἐν τῷ κόσμῳ δύναται νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπ' αὐτῶν.

Οὗτοι θὰ εἶναι πλούσιοι ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καθὼς ὁ Ἀπόστολος ἐκφράζεται, καὶ καθὼς καὶ πάλιν διακηρύττει, «μέγας πορισμὸς ἢ εὐσέβεια μετ' αὐταρκειας,» μεγάλα πλούτη. Τὰ νέα κτίσματα, προθύμως, καὶ ἐνθέρμως ἀγωνιζόμενα διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ, ὅπως τοιουτοτρόπως ἐφοπλίσωσι καὶ καταστήσωσι κατάλληλα διὰ πᾶσαν περίστασιν τὰ τέκνα αὐτῶν — διὰ τε τὴν παροῦσαν ζωὴν καὶ διὰ τὴν μέλλουσαν τοιαύτην — δέον νὰ ὦσι συγκριτικῶς ἐλεύθερα ἀπὸ πᾶσαν φροντίδα σχετικῶς πρὸς τὰ ἐπίγεια συμφέροντα, ἐνθυμούμενα ὅτι ὁ αὐτὸς Κύριος ὁ προμηθεύσας τὰ ἀναγκαῖα καὶ τὰ ἐπίκαιρα ἐν τῷ παρελθόντι, εἶναι ἱκανὸς καὶ πρόθυμος νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐπίβλεψιν καὶ πρόνοιαν αὐτοῦ, τὴν κατάλληλον διὰ πάσας τὰς συνθήκας καὶ περιστάσεις τοῦ καιροῦ ἐκείνου, ὅσον καὶ τοῦ καιροῦ τούτου, — διὰ τοὺς ἀγαπῶντας καὶ ἐλπίζοντας εἰς Αὐτόν.

Η ΚΑΤΑΛΛΗΛΟΣ ΨΥΧΑΓΩΓΙΑ.

Ἡ εὐθυμία καὶ ἡ φαιδρότης, εἶναι στοιχεῖα τῆς ἀνθρωπίνης ἡμῶν φύσεως, συχνάκις διδασκόμενα δυσαναλόγως, παρ' ὅσον διδάσκονται αἱ σοβαρώτεραι καὶ χρησιμώτεραι ιδιότητες. Τὰ νήπια καταστρέφονται, διότι κρατοῦνται εἰς συνεχῇ ἔξαισιν καὶ ἐξεγερσιν τῶν παιγνιδίων, ἕως ὅτου ἡ αὐτάρκεια αὐτῶν καταστρέφεται, καὶ κλαυθμηρίζουσι διὰ ψυχαγωγίας. Ἡ σκέψις οὕτη περὶ τῶν διασκεδάσεων ἐξακολουθεῖ καθ' ὅλην τὴν νηπιακὴν ἡλικίαν, καθ' ὃν χρόνον τὸ παιδίον ἔπρεπε νὰ διασκεδάξῃ, διὰ τῆς ἐρεύνης τῶν ὑποθέσεων τῆς ζωῆς, καὶ διὰ τῆς ὑποβολῆς ἐρωτήσεων εἰς τοὺς γονεῖς, ἢ εἰς τὰ βιβλία αὐτῶν. Ἡ πρὸς διασκέδασιν ἐπιθυμία τοιουτοτρόπως καλλιεργουμένη, ἐν τῷ ὠρισμένῳ καιρῷ θὰ ἐπιθυμῇ διαπύρως τὸ θέατρον, καὶ τὰς ἀνοησίας τῶν γελοιοποιῶν. Τὰ μέλη τῆς νέας κτίσεως ἀπὸ τοῦ πρώτου μέχρι τοῦ τελευταίου δέον νὰ κατευθύνωσι τὰ τέκνα αὐτῶν πρὸς ἀντίθετον διεύθυνσιν, — νὰ ὦσιν ἐνεργοὶ εἰς τὸ μέγα δράμα τῆς ζωῆς, νὰ ἀποδοκιμάζωσι τὴν πλαστικότητα, καὶ νὰ ζητῶσι νὰ ἐκτελῶσι τὰς μεγάλας πράξεις χρησίμους, καὶ ἀγαθὰς, ἐπὶ τῆς κοσμικῆς σκηνῆς, καθόσον τὰ τάλαντα αὐτῶν καὶ αἱ εὐκαιρίαι των θὰ ἐπέτρεπον τοῦτο.

ΓΑΜΟΣ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΚΤΙΣΜΑΤΩΝ.

Παρατηρήσαμεν ἤδη τὴν Ἀποστολικὴν ἐντολήν πρὸς τὰ νέα κτίσματα, ὅτι ἐκεῖνοι οἵτινες νυμφεύονται πράττουσι καλῶς, ἀλλ' ἐκεῖνοι οἵτινες δὲν νυμφεύονται πράττουσι καλλίτερον. Ἡ συμβουλή δμως αὕτη δὲν εἶναι ἐφαρμόσιμες εἰς τὰ μὴ ἀφιερωμένα τέ-

κνα αὐτῶν. Σχετικῶς δὲ πρὸς τὰ τελευταῖα ὁ Ἀπόστολος λέγει· «βούλομαι [συμβουλεύω] οὖν νεωτέρας [τῆς συναθροίσεως, ἀλλ' οὐχὶ τῆς Ἐκκλησίας — πιστάς, ἀλλ' οὐχὶ ἀφιερωμένας, ἢ ἡγιασμένας] γαμῖν, τεκνογονεῖν, οἰκοδεσποτεῖν, μηδεμίαν ἀφορμὴν διδόναι τῷ Ἀντικειμένῳ, λοιδορίας χάριν». — Α' Τιμ. ε' 14.

Πολλοὶ ἐκ τῆς νέας κτίσεως, πιστεύομεν ὅτι πλανῶνται σοβαρῶς, καίτοι ἀκουσίως ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου. Οὗτοι ἀναγνωρίζουσιν ἄρκετὰ ὀρθῶς, ὅτι εἰς πλείστας περιστάσεις, ὁ γάμος οὐχὶ μόνον ἐπιφέρει αὐξοῦσας εὐθύνas, ἀλλὰ καὶ πικρὰς ἀπογοητεύσεις καὶ λύπας, καὶ κεφαλαλγίας. Ἀλλ' ἐὰν οἱ υἱοὶ καὶ αἱ θυγατέρες ἔφθασαν εἰς ἡλικίαν γάμου, καὶ δὲν παρέδωσαν τὰς καρδίας αὐτῶν εἰς γάμον πρὸς τὸν Κύριον, τότε οὗτοι θὰ εἶναι καὶ προπαρασκευασμένοι, ἵνα ἴδωσι τὴν σοφίαν του καὶ ἀκολουθήσωσι τὴν συμβουλὴν τοῦ Ἀποστόλου, — τὴν δοθεῖσαν μόνον εἰς τὴν νέαν κτίσιν, — ὅτι καλλίτερον εἶναι νὰ ὑπαδρεύωνται, «ἢ πυροῦσθαι» ὑπὸ ἀκατανικήτων ἐπιθυμιῶν.

Ἄς ἐνθυμώμεθα ὅτι ὁ Θεὸς ἐπρομήθευσε τὸν γάμον διὰ τὸν φυσικὸν ἄνθρωπον καὶ τὴν γυναῖκα, — τὸν Ἀδάμ, καὶ τὴν Εὕαν — προτοῦ ἢ ἁμαρτία νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κόσμον· καίτοι δὲ ὁ γάμος δυνατόν νὰ ἐχρησιμοποιήθῃ κακῶς, καθὼς καὶ πᾶν ἄλλο κατὰλληλον πρᾶγμα, καίτοι δὲ ἐν γένει οὗτος κατεχράσθῃ, ἐν τούτοις τὸ σφάλμα δὲν ἐπιβαρύνει τὸν γάμον, ἀλλὰ τὴν κατάχρησιν αὐτοῦ. «Ἄς εἶναι ὁ γάμος τίμος ἐν πᾶσιν, καὶ ἡ κοίτη [τοῦ γάμου] ἁμίαντος, διότι τοὺς μοιχοὺς καὶ τοὺς πόρνους θὰ κρίνῃ ὁ Θεός». — Ἑβρ. ιγ' 4.

Εἶναι φυσικὸν ὅτι τὰ αὐξηθέντα τέκνα, δὲν θὰ αἰσθάνωνται οὐδεμίαν ἐπιθυμίαν νὰ λάβωσι τὴν συμβουλὴν ἔστω ἀκόμη καὶ τῶν καλλίστων γονέων ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου, — διότι ὁλόκληρος ὁ τροχὸς τῆς φύσεως εἶναι πρὸς τὴν ἀντίθετον διεύθυνσιν· ἐκτὸς δὲ τούτου ἔχουσι τὸ παράδειγμα τῶν γονέων αὐτῶν. Ἐὰν ἀπορρίψωσι τὴν συμβουλὴν τοῦ Κυρίου ὅπως ὑπακούσωσιν εἰς Αὐτὸν, οὗτοι τέλος θὰ ἐκμάθωσι τὰ μαθήματα τῆς ζωῆς διὰ τῆς πείρας μᾶλλον ἢ διὰ τῆς ἐντολῆς, ὅσον δὲ τὸ ταχύτερον ἀρχίσωσι τόσον τὸ καλλίτερον. Πολλὰ μαθήματα τῆς ζωῆς δύνανται καλλίτερον νὰ κατανοηθῶσι διὰ τῆς ἐγγάμου πείρας· πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον εἶναι προτιμώτερον ὅπως οἱ νεωστὶ νυμφευθέντες στηρίζονται ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερον εἰς τοὺς ἰδίους ἑαυτῶν πόρους, — δηλαδὴ πρέπει νὰ ἐνθαρρυνθῶσιν ὅπως ἰδρῦσωσιν ἴδιον ἑαυτῶν χωριστόν οἶκον, κλπ. Τοιοῦτοτρόπως θὰ μάθωσιν ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερον, νὰ ἐκτιμῶσι τὴν αὐτο-ἐμπιστοσύνην, τὴν ἀρετὴν, τὴν ὑπομονήν, τὴν ἀμοιβαίαν ἀνοχήν, καὶ τὴν συνεργασίαν.

Διὰ τῆς φράσεως τοῦ Ἀποστόλου, «διὰ τὴν ἐνεστῶσαν ἀνάγ-

κην» (Α' Κορινθ. ζ' 26) δέον νὰ ἐννοήσωμεν, ὅτι πρέπει νὰ ἐν-
 θαρρύνωμεν τοὺς πρωῒμους γάμους. Ὁ ἀνὴρ εἰς ἡλικίαν εἴκοσι
 καὶ ἐνὸς ἔτους, καὶ ἡ γυνὴ εἰς ἡλικίαν δέκα καὶ ὀκτώ ἐτῶν θὰ
 ἐθεωροῦντο ὡς προτιμώτεροι ὑπὸ τινος ἐπόψεως τῆς ὠριμωτέ-
 ρας ἀκόμῃ ἡλικίας, προτοῦ αἱ συνήθειαι τῆς σκέψεως καὶ τῆς δια-
 γωγῆς ἐδραιωθῶσιν ἀκόμῃ περισσότερο. Οἱ νυμφευθέντες πρέ-
 πει νὰ προσαρμόζωνται ὁ εἰς πρὸς τὸν ἕτερον, καὶ ἐνεκεν τούτου
 ἡ εὐστροφία τῶν αἰσθημάτων εἶναι ἐπιθυμητή, — πρὸ πάντων
 ἐκ μέρους τῆς θηλείας, ἥτις πρέπει νὰ λάβῃ ὡς σύντροφον αὐ-
 τῆς, μόνον ἐκείνον τὸν ὁποῖον θὰ ἠδύνατο νὰ σέβηται, καὶ νὰ ἀ-
 τενίξῃ μετὰ σεβασμοῦ, καθόσον αἱ ἀνεγνωρισμέναι ἀρχαὶ θὰ ἐ-
 πέτρεπον τοῦτο, καὶ πρὸς τὸν ὁποῖον αὕτη θὰ ηὐχαριστεῖτο νὰ
 ὑποχωρῇ. Ἐκτὸς δὲ τούτου ἡ μεγάλη ἐλαστικότης τοῦ φυσικοῦ
 σκελετοῦ τῆς νέας μητρὸς, θέλει ἀποβῇ πρὸς ὄφελος αὐτῆς, εἰς
 τὸ νὰ ὑποστῇ τὸ ἰδιαίτερον αὐτῆς μέρος ἐν τῇ κατάρα, (Γέν.
 γ' 16). Ἄς μὴ λησιμονῶμεν ἐπίσης τὴν πολύτιμον πείραν ἣτις
 προκύπτει εἰς ἕκαστον σοφὸν γονεῖα ἐν ταῖς προσπαθείαις αὐτοῦ
 ὅπως προμηθεύσῃ, καὶ διαπαιδαγωγήσῃ τὰ τέκνα αὐτοῦ. Τὰ δὲ
 μαθήματα ταῦτα δύνανται νὰ σύρῳσιν αὐτοὺς πρὸς τὸν οὐράνι-
 ον πατέρα ταχύτερον παντὸς ἄλλου μαθήματος, αὐτὸ δὲ εἶναι ἐ-
 κείνο τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἐπιδιώκηται ὑπὲρ παντὸς ἄλλου ὑπὸ τῆς
 νέας κτίσεως διὰ τὰ τέκνα αὐτῶν.

Οἱ σοφοὶ γονεῖς δὲν θὰ προσπαθήσωσι νὰ ματαιώσωσι τὴν
 φυσικὴν ἐπιθυμίαν τῶν τέκνων αὐτῶν πρὸς γάμον, ἀλλὰ, συνερ-
 γαζόμενοι σοφῶς μετ' αὐτῶν, θὰ προσπαθήσωσι διὰ τῆς σοφίας
 αὐτῶν νὰ τὰ συζεύξωσι καταλλήλως. Τὰ δὲ καταλλήλως δια-
 παιδαγωγηθέντα τέκνα, δὲν πρέπει νὰ ἐπιθυμῶσιν ὅπως ἀπορρί-
 πτωσι τὴν συμβουλὴν ἀγαθῶν καὶ προσεκτικῶν γονέων, ἐν τῇ
 μάλλον σπουδαιότητι ὑποθέσει τῆς φυσικῆς ζωῆς. Ἐν τούτοις,
 εἰς μίαν τοιαύτην στιγμὴν ὁ ἐπεικὴς γονεὺς δὲν πρέπει νὰ λη-
 σμονῇ, ὅτι ἡ σύζευξις πρέπει νὰ γείνη ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου—
 ὁ ἄπιστος μὲ τὴν ἄπιστον—ὁ δεδικαιωμένος μὲ τὴν δεδικαιωμέ-
 νην, ὁ ἡγιασμένος μετὰ τῆς ἡγιασμένης, — καθὼς ἤδη ὑπεδείξα-
 μεν. Ἐν ἄλλαις λέξεσιν, ἐὰν οἱ υἱοὶ ἢ αἱ θυγατέρες δὲν εἶναι
 ἀφιερωμένοι, οὗτοι δὲν πρέπει νὰ προσπαθῶσι νὰ συζεύξωσιν αὐ-
 τοὺς μετὰ τινος ἐκ τῆς νέας κτίσεως, ἥτις δέον νὰ ὑπανδρεύη-
 ται «μόνον ἐν Κυρίῳ»· ἀλλὰ πρέπει νὰ ἀναγνωρίζωμεν, ὅτι μία
 τοιαύτη ἐνωσις διαφόρων φύσεων, πιθανὸν νὰ ἀποβῇ δυσμενὴς δι'
 ἀμφοτέρους, καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ τοιαύτη ἐνωσις εἶναι
 ἐναντία πρὸς τὴν Θεῖαν ἐντολήν, ἥτις λέγει· ὅτι ὁ λαὸς τοῦ Κυ-
 ρίου πρέπει νὰ νυμφευῇται (μόνον ἐν Κυρίῳ).

Η ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ ΤΩΝ ΤΕΚΝΩΝ ΗΜΩΝ

Οἱ γονεῖς κάμνουσι καλῶς, ὅταν ἐνθυμῶνται, ὅτι καθὼς τὰ καθαρὰ σώματα ὑποβοηθῶσι τὰ τέκνα αὐτῶν ὅπως ἔχωσι καθαράς διανοίας, τοιοῦτοτρόπως καὶ τὰ ὑγιεινὰ σωματα εἶναι πολὺτιμοι σύντροφοι δι' ὑγιεινὰς διανοίας. Ἐκαστον νέον κτίσμα, πρέπει, διὰ τοῦ «πνεύματός του τοῦ σωφρονισμοῦ», νὰ φιλοσοφῇ ἀρκετά, ὥστε νὰ ὁδηγῇ τὸ τέκνον αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀπόκτησιν καὶ διατήρησιν, ὅσον τὸ δυνατόν περισσοτέρας φυσικῆς ὑγείας, καθόσον τὰ συστήματα αὐτῶν θὰ ἐπέτρεπον τοῦτο. Καθαρὸς ἀήρ, καθαρὸν ὕδωρ, καθαρὰ τροφή, καὶ καθαρὰ ἐξάσκησις, διανοητικὴ καὶ φυσικὴ, εἶναι τὰ θεμέλια τῆς καλλίστης χρησιμοποίησεως παντὸς τοῦ ὁποῖον ἐλάβομεν παρὰ τῶν γονέων ἡμῶν, καὶ τὸ ὁποῖον μετεδώσαμεν εἰς τὰ τέκνα ἡμῶν.

Ἐκαστος γονεὺς δέον νὰ γνωρίζῃ, ὅτι ὁμιχλώδης ἀήρ, δὲν εἶναι «καθαρὸς ἀήρ» καὶ ὅτι καθόσον εἶναι συμμιβιάσιμον πρὸς τὸν λογικὸν ἀερισμόν, ὁ ἀήρ οὗτος πρέπει νὰ ἀποκλείηται ἀπὸ τοὺς πνεύμονας· ὅτι ὁ ἐσωτερικὸς ἀερισμὸς πρέπει νὰ ἐμπεριλαμβάνῃ πᾶσαν δυνατὴν ἡλιακὴν θαλπωρὴν, καὶ ὅτι ὁ λεπτοφυοὺς κράσεως δὲν πρέπει νὰ ἐξέρχεται καὶ νὰ ἐκτίθεται εἰς τὴν ὑγρὰν ἀτμόσφαιραν τῆς βαθείας πρωΐας, καὶ τῆς προκεχωρημένης νυκτός. Δέον νὰ παρατηρῇ πάντα τὰ ἀγγεῖα, ἐὰν εἶναι καθαρὰ, κλπ, τὰ συνεχόμενα πρὸς τὴν προμήθειαν τοῦ ὕδατος, καὶ νὰ μεριμνᾷ μετ' ἀκριβολόγου προσοχῆς περὶ αὐτῶν. Δέον νὰ προσέχῃ ὅπως ἕκαστον τέκνον ἔχῃ προδιαγεγραμμένον τι ἔργον ἵνα ἐκτελέσῃ, ἀναλόγως πρὸς τὴν δύναμίν του καὶ τὰ ἔτη αὐτοῦ, καὶ ὅπως τὸ ἐκτελέσῃ καλῶς καὶ ἐπισταμένως· τὸ δὲ ἔργον τοῦτο, ἐν μέρει δέον νὰ εἶναι φυσικόν, καὶ ἐν μέρει διανοητικόν. Ὁ χαρακτήρ τῆς ἀναγνώσεως καὶ τῆς σπουδῆς, οὐχὶ ὀλιγώτερον τοῦ χαρακτῆρος τοῦ φυσικοῦ ἔργου, δέον νὰ ἐπιτηρῇται στενῶς, καὶ νὰ ἀλλάσῃ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν, — διὰ τὴν κατάλληλον κάμψιν τοῦ νοῦς καὶ τοῦ σώματος, καὶ διὰ τὴν προπαρασκευὴν διὰ τὰ διάφορα καθήκοντα τῆς ζωῆς. Τὸ τέκνον δέον νὰ ἀναγνωρίζῃ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν γονέων αὐτοῦ πρὸς αὐτό, καὶ ὅτι τοῦτο ἔχει ὡς ἐλατῆριον αὐτοῦ τὴν ἀγάπην, διὰ τὴν μέλλουσαν αὐτοῦ εὐτυχίαν, καὶ ὅτι προέρχεται ἐκ Θείας ὑποχρεώσεως.

Ἡ πρέπουσα τροφή καὶ κατάλληλος τοιαύτη, οἰκτρῶς παρενοήθη, καὶ τοῦτο ὑπῆρξεν ἀναμφιβόλως ἡ αἰτία πολλῶν ἀσθενειῶν — φυσικῶν καὶ διανοητικῶν. Ἐκαστος γονεὺς δέον νὰ γνωρίζῃ, ὅτι αἱ τροφαὶ διαιροῦνται εἰς τρεῖς κατηγορίας:—

(1) Αἱ τροφαὶ ἐκεῖναι, αἵτινες περιέχουσι πολὺν νιτρογόνον, καὶ αἵτινες οἰκοδομοῦσι σάρκα, μῦς, καὶ νεῦρα. Ἐκ τούτων εἶναι τὸ κρέας, οἱ ἰχθύες, τὰ πτηνά, τὰ ὠά, τὰ λιζέλια, καὶ οἱ κύα-

μοι (φασίολοι). Ἐκ τῶν τοιούτων τροφῶν πέντε οὐγγίαι καθημερινῶς θεωροῦνται πλήρης μερίς διὰ τὸν μέτριον ἄνδρα, εἰς μετρίαν ἐργασίαν ἀσχολούμενον — τὰ παιδιά ἀναλόγως ὀλιγώτερον. Αἱ τροφαὶ αὗται εἶναι ἐπιβλαβεῖς, ὅταν εἶναι μαγειρευμένοι ὑπὲρ τὸ δέον.

(2) Αἱ τροφαὶ ἐκεῖναι αἵτινες συνίστανται κυρίως ἐξ ἀμύλου καὶ ζακχάρεως, καὶ αἵτινες προμηθεύουσι τὴν νευρικήν ἐνέργειαν, — σθένος, ζωηρότητα, θερμότητα. Ἐκ τούτων εἶναι ὁ σῖτος, τὰ γεώμηλα, ὁ ἀραβόσιτος, ἡ βρώμη, ἡ ὄρυζα, καὶ τὰ διάφορα αὐτῶν παράγωγα, — ἄρτος, πλακοῦντια, αἱ πουτίγκαι, κλπ. Ταῦτα δὲ πρέπει νὰ ψήνωνται νωπὰ καὶ νὰ ἦναι καλῶς ἐψημμένα, ἵνα γίνωνται περισσότερον θρεπτικά, καὶ νὰ χωνεύωνται εὐκόλως. — ταῦτα δὲ ἀναλόγως πρὸς τὴν φυσικὴν ἀσθένειαν τῆς πέψεως. Εἰς τὰς ἡμέρας ἡμῶν, καθ' ἃς ἐπικρατεῖ ἡ μηχανικὴ καὶ ἡ ἄνετος περιήγησις, ἡ φθορὰ καὶ ἡ διάβρωσις τῆς νευρικῆς ἐνεργείας εἶναι πολὺ μεγαλητέρα τῆς τῶν μυϊκῶν ἰνῶν ἐπομένως ἡ τροφή τοῦ εἵδους τούτου πρέπει νὰ τρώγεται εἰς πολὺ μεγαλητέρας ποσότητος ἢ ἡ πρώτη τὴν ὁποίαν ἐξεθέσαμεν. Ἡ μερίς δι' ἓνα μέσον ἄνδρα πρέπει νὰ ἦναι εἴκοσιν οὐγγίαι τὴν ἡμέραν — τὰ δὲ ἀναπτυσσόμενα παιδιά ἀπαιτοῦσιν ὀλίγον τι περισσότερον τῆς ἀναλόγου ποσότητος, ἕνεκεν τῆς ἐντόνου αὐτῶν ἐνεργείας, διανοίας καὶ σώματος.

(3) Αἱ τροφαὶ ἐκεῖναι, — καρποὶ καὶ λάχανα, — αἵτινες συνίστανται κυρίως ἐξ ὕδατος, εἶναι πλούσιαι εἰς βιοχημικά ἅλατα, καὶ ἔχουσι μεγάλην ἀξίαν. Οὐχὶ μόνον τὰ ἐξ ἀσθέστου ἁλατα αὐτῶν, ἐκ ποτάσεως, κλπ., ὑποβοηθοῦσιν εἰς τὴν κατασκευὴν τῶν ὁστέων, καὶ ὡς τροφή τῶν νεύρων, καὶ ὡς ρυθμιστῆρες, ἀλλὰ καὶ αἱ ὑδάτιναι αὐτῶν ἴνες (ὡς κράμβαι, καὶ αἱ γογγυλίδες) κλπ. αἵτινες οὐδὲν προσθέτουσιν εἰς τὴν διάθρεψιν ἡμῶν, ὑποβοηθοῦσιν εἰς τὴν κάθαρσιν τῶν ἐντέρων, καὶ ἀπόπλυνσιν αὐτῶν, καὶ τοιοῦτοτρόπως κρατοῦσι τὰς πλέον συγκεντρωτικὰς, πλουσιωτέρας τροφὰς ἀπὸ τοῦ νὰ ἐνσφηνωθῶσιν εἰς τὸ σύστημα. Τινὲς ἐξ αὐτῶν, ὅπως ἡ κολοκύνθη, τὰ κοκκινογούλια, τὰ γλυκόμηλα, κλπ., ἐνέχουσιν ἐπίσης θρεπτικὴν ἀξίαν, ἀνάλογον πρὸς τὴν γλυκύτητα αὐτῶν. Τινὲς δέ, ἰσχυρῶς ὀξυναι, ἐνεργοῦσιν ὡς καθαρισταὶ καὶ διῦλισταὶ τοῦ αἵματος. Ἐκ τούτου εἶναι αἱ σταφυλαί, τὰ ὄξυνα μῆλα, τὰ λεμόνια, πορτοκάλια, κλπ. Ἐκ δὲ τῶν διαφόρων ὑγρῶν. — γάλακτος, δδατίνων καρπῶν, καὶ λαχανικῶν, ἢ ἀπλοῦ ὕδατος, ὁ μέσος ἄνθρωπος πρέπει νὰ μεταχειρίζεται τοῦλάχιστον πέντε τὴν ἡμέραν (λίτρας) ἥτοι πέντε ἡμίλυτρα, — τὰ δὲ παιδιά ἀναλόγως. Ἡ τροφή ἐμπεριέχει ἄρκετὰ ὑγρὰ κατὰ τὴν ὥραν τῶν γευμάτων. Ἡ πόσις τοῦ ὕδατος δέον νὰ γίνηται μίαν ὥραν ἢ καὶ περισσότερον μετὰ τὸ γεῦμα.

Αἱ εἰκόνες αὗται δεικνύουσιν ὅτι πολλοὶ ἄνθρωποι μεταχειρίζονται παρὰ πολὺ ὀλίγον ὕδωρ καὶ λαχανικά.

Δέον δὲ προσέτι νὰ σημειώσωμεν, ὅτι πολλὰ εἶδη ταξινομηθέντα μετὰ τῶν ἀμυλωδῶν τροφῶν (σίτος, ἀραβόσιτος, βρώμη, κλπ.) περιέχουσιν ἐπίσης νιτρούχους οὐσίας, — οὕτως ὥστε ἐκεῖ ἔνθα παρίσταται ἀνάγκη χάριν οἰκονομίας, ἢ χάριν ἄλλου τινὸς λόγου, νὰ συστηθῇ καθαρὰ δίαιτα ἐκ λαχάνων, ἀντὶ μικρᾶς δαπάνης, τὸ τοιοῦτον θὰ διέτρεφε τὴν οἰκογένειαν καλῶς, ὡς κρὸς τὸν ἐγκέφαλον, τὴν μυϊκὴν ἰσχύν, καὶ τὸ σθένος.

Ἡ ἀνώμαλος ἰσοστάθμισις τῶν τροφῶν τούτων (κυρίως τῶν δευτέρων, τῶν πλέον σπουδαιοτέρων) ἐπιφέρει ἀσθενείας, — εἴτε ἔνεκεν τῆς ὑπεραφθονίας, τὸ αἷμα καθίσταται λίαν πλούσιον, καὶ νωθρόν, καὶ προξενεῖ φλυκταίνας καὶ ἔξανθήματα, ἢ ἡ γλῶσσα ἀμαυροῦται, καὶ ἐπέρχονται κεφαλαλγίαι, καὶ κακοδιάθεσις, καὶ ὁδηγεῖ πρὸς τρομερὸν κρυολόγημα· ἢ ἔνεκεν ἐλλείψεως θρεπτικότητος ὅπως ἀνταποκριθῇ πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς φύσεως, ἐπέρχονται ἀδυναμίαι, νευρικότητες, ἢ γλῶσσα λευκαίνεται καὶ εἶναι ἐπίσης κατάλληλον τὸ ἔδαφος διὰ κρυολόγημα. Τὰ παιδία πρέπει νὰ διδαχθῶσι νὰ σημειῶσι τὰ ἴδια ἑαυτῶν συμπτώματα, καὶ νὰ τρώγωσιν ἀναλόγως, — νὰ ἐξουδετερώσιν τὴν ἀσθενείαν ἐν τῇ ἐνάροξαι αὐτῆς, ἢ προτιμώτερον νὰ τὴν ἀποφεύγωσι διὰ τῆς μετριότητος καὶ τῆς καλῆς κρίσεως εἰς τὴν τράπεζαν. Ἀλλὰ πάντες δὲν ἔχουσιν ἐξ ἴσου ὑγιᾶ κρίσιν εἰς τὰ τοιαῦτα ζητήματα· ἐπομένως οἱ γονεῖς οἵτινες διὰ τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ ἔχουσι τὸν «σωφρονοῦντα νοῦν» πρέπει ἐπὶ τοσοῦτον μᾶλλον νὰ κανονίζωσι καὶ νὰ διαιρῶσι καὶ νὰ ἐναλλάσσωσι τὴν προμήθειαν τῆς τροφῆς εἰς τὰς τραπέζας αὐτῶν, ὥστε, οἱ τρώγοντες ἐν αὐτῇ νὰ ἔχωσιν ὀλιγωτέραν ἀνάγκην πρὸς εἰδικὴν προσοχὴν ἢ ἐκλογὴν· — τῆς ποικιλίας οὔσης μᾶλλον ἐκ περιτροπῆς, διαδοχικῶς ἢ διὰ τῆς παρουσιάσεως πολλῶν εἰδῶν ταῦτοχρόνως.

Δὲν ὑποστηρίζομεν ἐνταῦθα τὴν «ἰδιοτροπίαν», οὔτε ζητοῦμεν νὰ παρασύρωμεν τὴν διάνοιαν τῆς νέας κτίσεως μακρὰν τῆς πνευματικῆς τροφῆς, καὶ νὰ δεσμεύσωμεν ταύτην ἐπὶ τῆς φυσικῆς ὑγείας, καὶ τί θὰ φάγωμεν, καὶ τί θὰ πῶμεν, κλπ. τὰ ὅποια ζητοῦσιν οἱ ἔθνικοί. Οὐχί· ζητοῦμεν κυρίως τὰ πνευματικά. Ἀλλ' ἐνῷ αἱ διάνοιαι ἡμῶν, καὶ ἡ πολιτεία διευθύνονται κυρίως πρὸς τὰ πνευματικά, καθήκον ἡμῶν εἶναι νὰ χρησιμοποιῶμεν τὴν ὑγιεστέραν κρίσιν τὴν ὅποιαν κατέχομεν διὰ τὴν ὁσοντίδα τῶν τέκνων ἡμῶν, τῶν ὑπὸ τῆς Θείας προνοίας ἐμπιστευθέντων ἡμῖν.

Μίαν ἀκόμη λέξιν διὰ νὰ κλείσωμεν τὸ ζήτημα τοῦτο τῆς διαίτης. Ἴπτοι τινὲς καὶ κτήνη τρώγουσιν ἄνευ προφανοῦς διανοη-

τικότητος — καλῆς ἢ κακῆς — τινὰ δὲ ἐκ τῶν ἀποκτηνωθέντων μελῶν τῆς ἀνθρωπίνης οἰκογενείας πράττουσι τὸ ἴδιον, ἀλλ' οὐτοί εἶναι ὀλίγιστοι κατὰ τὸν ἀριθμὸν. Καὶ ἔνεκεν τούτου εἰς ἕκαστον γεῦμα θεωρεῖται κατάλληλον νὰ ὑπάρχῃ κάτι τι τὸ ὁποῖον νὰ ἐξεγείρῃ εἴτε τὰ εὐχάριστα, εἴτε τὰ δυσάρεστα αἰσθήματα, — ἀγάπην, χαρὰν, εἰρήνην, ἐλπίδα, κλπ., ἢ θυμὸν, κακίαν, μῖσος, μάχας, κλπ. Ἡδὴ ἔχει ἀναγνωρισθῇ ὅτι αἱ κακαὶ διαθέσεις ἐπιφέρουσιν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς χωνεύσεως. Διὰ τινος ἀλχημείας, μὴ κατανοουμένης εἰσέτι σαφῶς, ἡ ἐξέγερσις θυμῶδους τινὸς καὶ κακοτρόπου διαθέσεως προσβάλλει τὰ νεῦρα, οὕτως ὥστε νὰ παρεμποδίζηται ἡ χώνευσις, ἐνῶ αἱ φαιδραὶ καὶ εὐτυχεῖς ἐπιρροαὶ ἐνεργοῦσι κατὰ τὴν ἀντίθετον διεύθυνσιν. Αὐτὸ τὸ νέον κτίσμα, δύναται ἐσωτερικῶς νὰ διατηρῇ τὴν ἐαυτοῦ «εἰρήνην τοῦ Θεοῦ» ὑπὸ πολυαριθμούς δυσμενεῖς περιστάσεις, ἀλλ' οὐχὶ ὅμως καὶ οἱ ἄλλοι συνεπῶς ἐὰν οὗτος εἶναι ἡ ὑπεύθυνος κεφαλὴ τῆς οἰκογενείας, καθήκον αὐτοῦ εἶναι νὰ προσέχῃ διὰ τὴν εἰρήνην τοῦ οἴκου, διευθύνων τὴν ἐπιτραπέζιον συνομιλίαν εἰς ὅσον τὸ δυνατόν περισσότερα εὐχάριστα καὶ ἐπωφελῆ, ἂν οὐχὶ θρησκευτικὰ θέματα.

Ὅποταν ἀναθέτωμεν τὰ συμφέροντα τῆς ἰδίας ἡμῶν υὑείας, καθὼς καὶ τὰ τῆς τῶν τέκνων ἡμῶν εἰς τὸν Κύριον, πρέπει νὰ εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι καθόσον δυνάμεθα καλλίτερον, μεταχειριζόμεθα, ὅσον τὸ δυνατόν σοφώτερον τὰς εὐλογίας καὶ τὰ προνόμια, τὰ ἥδη ἐφ' ἡμῶν ἐπιδαψιλευθέντα. Τότε καὶ οὐχὶ κατ' ἄλλον τρόπον, δυνάμεθα νὰ ἰδιοποιηθῶμεν χάριν τῆς ἀναπαύσεως ἡμῶν τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι τὰ πάντα συνεργοῦσιν διὰ τὸ καλὸν ἡμῶν.

Θεὸς τὸ φρούριον ἡμῶν ἄσπις ἐν τοῖς κινδύνοις

Καὶ βοηθὸς παντὸς πιστοῦ ἐν ὥρᾳ τῆς ὀδύνης.

Κατὰ τοῦ πονηροῦ τοῦ τῆς ψυχῆς ἐχθροῦ

Προπύργιον ἡμῶν ὁ πάντα κυβερνῶν

Ὁ Ἄρχων τῆς εἰρήνης

Ἐὰν ἡμεῖς εἰς ἑαυτοὺς εἴχομεν τὴν ἐλπίδα

Μάτην ἠθελομεν ζητεῖ οὐράνιον πατρίδα

Ἀλλ' εἶνε μεθ' ἡμῶν ὁ μέγας Ἡγεμὼν

Χριστὸς ὁ Λυτρωτὴς ἐχθροῦ τοῦ τῆς ψυχῆς

Συντρίψας τὴν παγίδα

Ὁ κόσμος ἐὰν ἐγερθῇ ἡμᾶς νὰ ἀφανίσῃ
Θέλομεν ἄρα φοβηθῇ μὴ ὄντως κατισχύσῃ;

Ταχέως ὁ Θεὸς θὰ ἔλθῃ ἀρωγὸς

Ἐν τῇ δυνάμει τοῦ τῆς Βασιλείας του

Τὸ κράτος νὰ ἰδρῶσῃ.